

OBRAČUN DOPRINOSA KOD DOHOTKA OD NESAMOSTALNOG RADA I DRUGOG DOHOTKA

Radovan, Jerolima

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:579749>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

JEROLIMA RADOVAN

ZAVRŠNI RAD

**OBRAČUN DOPRINOSA KOD DOHOTKA OD NESAMOSTALNOG
RADA I DRUGOG DOHOTKA**

Split, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

JEROLIMA RADOVAN

ZAVRŠNI RAD

**OBRAČUN DOPRINOSA KOD DOHOTKA OD NESAMOSTALNOG
RADA I DRUGOG DOHOTKA**

Split, rujan 2024

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

Predmet: Obvezni doprinosi

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Jerolima Radovan

Naslov rada: Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka

Mentor: dr.sc. Marko Miletić, profesor stručnog studija u trajnom izboru

SADRŽAJ

Sažetak	5
Summary	1
1. Uvod	2
2. Dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak	3
2.1. Dohodak općenito	3
2.2. Dohodak od nesamostalnog rada	3
2.3. Drugi dohodak	6
3. Doprinosi	8
3.1. Struktura sustava obveznih doprinosa u Hrvatskoj	8
3.2. Financijska održivost sustava	12
3.3. JOPPD obrazac	15
4. Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti.....	17
4.1. Doprinosi iz plaće i na plaću.....	17
4.2. Najniža i najviša osnovica za obračun doprinosa	19
4.3. Umanjenje osnovice od 2024. godine	19
4.4. Doprinosi kod primitaka po osnovi radnog odnosa.....	30
4.5. Doprinosi kod primitaka na osnovi stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa.....	42
4.6. Doprinosi kod primitaka na osnovi produženog mirovinskog osiguranja.....	44
5. Obračun doprinosa kod drugog dohotka	49
Zaključak.....	56
Popis literature	57
Popis ilustracija	59
Prilozi	61

*Moj mi je otac dao najveći dar koji netko može dati drugoj osobi, vjerovao je u mene zato najveće
hvala mome Tati.*

Hvala mom suprugu , mojoj mami i mojoj djeci koja su mi bila motivacija i poticaj da se sve može.

Sažetak

Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka

Ovaj rad analizira obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka, pružajući pregled zakonskih odredbi i praktičnih primjera. Fokus je na obračunu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, uz osvrt na specifične situacije poput prvog zaposlenja, rada u nepuno radno vrijeme, izaslanih radnika te primjene najnižih i najviših osnovica. Rad također uključuje primjere za obračun doprinosa kod ugovora o djelu i autorskih honorara te definira ključne pojmove za razumijevanje materije kao što su dohodak od nesamostalnog rada, drugi dohodak, doprinosi i drugi. Kroz teorijski okvir i praktične primjere, cilj je olakšati razumijevanje i primjenu zakonskih propisa u praksi.

Ključne riječi: *obračun doprinosa, dohodak od nesamostalnog rada, drugi dohodak, mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje*

Summary

Calculation of contributions for employment income and other income

This paper analyzes the calculation of contributions for employment income and other income, offering an overview of legal provisions and practical examples. The focus is on the calculation of contributions for retirement and health insurance, with an emphasis on specific situations such as the first employment, work in reduced working hours, sent workers, and the application of the lowest and highest contribution bases. The paper also includes examples of calculating contributions in cases of contracts for works and authors fees and defines key terms for understanding such as employment income, other income, contributions, and more. Through theoretical frameworks and practical examples, it aims to facilitate the understanding and application of legal regulations in practice.

Keywords: *contribution calculation, employment income, other income, retirement insurance, health insurance*

1. Uvod

Porezni sustav u Hrvatskoj obuhvaća niz propisa i zakona kojima se regulira oporezivanje različitih vrsta primitaka, uključujući dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak. Dohodak od nesamostalnog rada obuhvaća sve primitke koje poslodavac isplaćuje radniku, dok drugi dohodak uključuje primitke koji nisu obuhvaćeni drugim kategorijama dohotka, kao što su autorske naknade ili naknade na temelju ugovora o djelu. Obračun doprinosa ključan je za pravilno funkcioniranje sustava socijalne sigurnosti jer doprinosi financiraju mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te druge oblike socijalne zaštite.

Ovaj rad usredotočen je na analizu obračuna doprinosa za ove dvije vrste dohotka, pružajući uvid u zakonske odredbe te konkretne primjere iz prakse. Cilj je prikazati kako se obračunavaju doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te kako se primjenjuju različite olakšice i izuzeća. Kroz teorijski okvir i praktične primjere, rad će razjasniti ključne pojmove i pružiti smjernice za pravilnu primjenu zakonskih propisa.

U prvom dijelu rada, objašnjeni su pojmovi dohotka, dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka. Nadalje, prikazana je struktura obveznih doprinosa u Republici Hrvatskoj uz osvrt na financijsku održivost tog sustava. U središnjem dijelu rada kroz primjere su prikazane različite situacije obračuna doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti. Na kraju, prikazani su i primjeri za obračun doprinosa kod drugog dohotka.

Prikazani primjeri uključuju različite situacije s kojima se poslodavci i radnici mogu susresti, poput prvog zaposlenja, rada u nepuno radno vrijeme, izaslanih radnika i primjene najnižih i najviših osnovica za obračun doprinosa. Također, obrađene su i specifične situacije poput rada kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu te ugovora o djelu i autorskih honorara.

Rad nastoji pružiti jasnu sliku o tome kako se obračunavaju doprinosi za različite vrste dohotka te kako zakonske odredbe utječu na praktičnu primjenu obračuna doprinosa.

2. Dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak

2.1. Dohodak općenito

Teško je dati potpunu i točnu definiciju dohotka. Općenito, dohodak može označavati novčane iznose koje neka osoba ostvari, poput dohotka od zaposlenja, dobiti od poslovanja, dohotka od najma ili kamata. Međutim, ovakva definicija je preširoka jer dohodak također može obuhvaćati kapitalne stavke. S druge strane, takva definicija je i preuska jer ne uključuje nenovčane dohotke ili pripisani dohodak. Dohodak može biti preširoko definiran za potrebe oporezivanja jer podrazumijeva bruto dohodak, odnosno bruto primitke od trgovine od kojih se moraju odbiti troškovi kako bi se došlo do neto oporezivog dohotka ili dobiti. Ponekad se može raspravljati o tome je li određeni primitak dohodak ili nije (a ako nije, onda je možda kapital), a odluka uvelike može ovisiti o konkretnim okolnostima. Zbog toga u propisima o oporezivanju dohotka obično nema jedinstvene definicije dohotka. Umjesto toga, zakoni taksativno nabrajaju različite konkretne stavke koje se smatraju dohotkom, uz ugrađenu odredbu “zahvaćanja svega” (“catch all”), kako bi se obuhvatilo sve ostalo što je važno za oporezivanje porezom na dohodak. Dohodak se ponekad razlikuje od kapitalnih dobitaka time što se naziva običnim dohotkom.¹

Stoga, definicija dohotka varira ovisno o kontekstu u kojem se koristi, a posebno u poreznom sustavu gdje se precizno definiraju i razvrstavaju različiti oblici primitaka kako bi se pravilno oporezivali.

2.2. Dohodak od nesamostalnog rada

Prema Zakonu o porezu na dohodak, dohodak od nesamostalnog rada definiran je kao razlika između primitaka ostvarenih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom razdoblju. To znači da se dohodak od nesamostalnog rada izračunava oduzimanjem opravdanih troškova od ukupnih primitaka ostvarenih od rada.²

¹ <https://www.moj-bankar.hr/Kazalo/D/Dohodak> (pristupljeno 13.7.2024.)

² Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 20.

Primici po osnovi nesamostalnog rada obuhvaćaju različite vrste primitaka koje radnik može primiti od svog poslodavca. Svi primici koje poslodavac isplaćuje ili daje radniku u novcu ili u naravi, a povezani su s radnim odnosom, smatraju se dohotkom od nesamostalnog rada. Ovi primici uključuju:

1. **Plaće** koje poslodavac isplaćuje radnicima za obavljeni rad, uključujući plaće povezane sa sadašnjim radom, prijašnjim radom, bez obzira na trenutni status radnika (npr. umirovljenik).
2. **Naknade, potpore, nagrade i drugi primici** koje poslodavac isplaćuje radnicima iznad propisanih iznosa. Na primjer, ako poslodavac isplaćuje radniku dodatnu naknadu za izvrstan rad koja prelazi zakonski propisani iznos, taj višak se smatra oporezivim dohotkom.
3. **Plaće isplaćene od strane trećih osoba** umjesto poslodavca također se uključuju u oporezivi dohodak radnika.
4. **Naknade članovima uprave i izvršnim direktorima** koji su u radnom odnosu također se smatraju dijelom dohotka od nesamostalnog rada.
5. **Premije osiguranja** koje poslodavci plaćaju za svoje radnike, kao što su premije za životno osiguranje, osiguranje imovine, privatno zdravstveno osiguranje iznad propisanog iznosa, također se uključuju.
6. **Ostali primici povezani s radnim odnosom**, bez obzira na oblik i način isplate, smatraju se dohotkom od nesamostalnog rada.³

Osim toga, poduzetnička plaća koja ulazi u rashod pri utvrđivanju poreza na dobit također se smatra dohotkom od nesamostalnog rada. Fizičke osobe izaslane na rad u Hrvatsku po nalogu inozemnog poslodavca također ostvaruju primanja koja se ubrajaju u ovaj dohodak. Primici članova predstavničkih i izvršnih tijela državne vlasti i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave također ulaze u ovu kategoriju. Također, naknade za njegu hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata I. skupine uključene su u ovaj dohodak.⁴

³ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 21. st. 1.

⁴ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 21. st. 1.

Dohodak od nesamostalnog rada uključuje i mirovine koje su ostvarene na temelju prijašnjih uplata doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje. To se odnosi na mirovine koje isplaćuju osiguravatelji na temelju prijašnjih uplata poslodavca za dokup dijela mirovine. Također, mirovine poduzetnika koji su obavljali samostalnu djelatnost i drugih osoba koje su plaćale doprinose u obvezno osiguranje, također se ubrajaju. Mirovine rezidenata ostvarene u inozemstvu također spadaju u ovu kategoriju.⁵

Primici u naravi uključuju korištenje zgrada, prometnih sredstava, povoljnije kamate pri odobravanju kredita i druge pogodnosti koje poslodavci daju radnicima. Na primjer, ako poslodavac omogućuje radniku korištenje službenog automobila za privatne svrhe, ta pogodnost se smatra primitkom u naravi. Slično, povoljnije kamate pri odobravanju kredita, gdje je razlika između ugovorene kamate i stope od 2% godišnje, također se smatra primitkom.⁶

Neki primici nisu uključeni kao dohodak od nesamostalnog rada. To uključuje autorske naknade isplaćene na temelju ugovora o autorskim pravima, pod uvjetom da autorsko djelo nije stvoreno radom u radnom odnosu. Primici članova skupština i nadzornih odbora trgovačkih društava također su izuzeti, pod uvjetom da radnik nije član uprave ili izvršni direktor kod poslodavca. Primici u naravi po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica te udjela u društvu po povoljnijim uvjetima također nisu uključeni. Primici iz ovih iznimki smatraju se drugim dohotkom, osim primitaka iz dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica koji se smatraju dohotkom od kapitala.⁷

Sukladno svemu navedenom, ako se uzme da radnik Ivan radi za tvrtku ABC d.o.o. i prima mjesečnu plaću od 1000 eura. Osim plaće, tvrtka mu isplaćuje godišnji bonus od 500 eura te mu plaća premiju životnog osiguranja u iznosu od 100 eura godišnje. Svi ovi primici smatraju se dohotkom od nesamostalnog rada. Isto tako, ako se uzme da je primjerice gđa. Ana ostvarila pravo

⁵ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 21. st. 2.

⁶ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 21. st. 3.

⁷ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 21. st. 4.-5.

na mirovinu na temelju uplata doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje. Njena mirovina od 300 eura mjesečno također se smatra dohotkom od nesamostalnog rada.

2.3. Drugi dohodak

Drugi dohotkom smatra se razlika između svakoga pojedinačnog primitka i propisanih izdataka. Ova vrsta dohotka uključuje različite vrste primitaka koji nisu obuhvaćeni drugim kategorijama dohotka, poput dohotka od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava te kapitala.⁸

Primici koji se smatraju drugim dohotkom su:

1. **Primici po osnovi djelatnosti članova upravnih tijela** – uključuju naknade članovima skupština, nadzornih odbora, upravnih odbora, upravnih vijeća i drugih sličnih tijela pravnih osoba. Također obuhvaća naknade članovima povjerenstava i odbora koje imaju ta tijela, te sucima porotnicima koji nisu zaposlenici suda.
2. **Autorske naknade** – odnose se na naknade isplaćene prema posebnom zakonu kojim se uređuju autorska i srodna prava.
3. **Primici po osnovi djelatnosti športaša** – uključuju primitke športaša za njihove sportske aktivnosti.
4. **Primici trgovačkih putnika, agenata, akvizitera** – uključuju primitke trgovačkih putnika, agenata, akvizitera, sportskih sudaca i delegata, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika, konzultanata, sudskih vještaka i sličnih djelatnosti.
5. **Primici u naravi** – obuhvaćaju korištenje zgrada, prometnih sredstava, povoljnije kamate pri odobravanju kredita i druge pogodnosti koje davatelji primitaka pružaju fizičkim osobama koje nisu njihovi radnici.
6. **Nagrade učenicima** – uključuju nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja te naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja iznad propisanog iznosa.

⁸ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 39. st.1.

7. **Primici učenika i studenata** – uključuju primitke učenika i studenata za rad preko učeničkih i studentskih udruga iznad propisanog iznosa.
8. **Stipendije** – uključuju stipendije učenicima za redovito školovanje i studentima u redovitom statusu iznad propisanog iznosa.
9. **Športske stipendije** – uključuju športske stipendije koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima amaterima za športsko usavršavanje iznad propisanog iznosa.
10. **Nagrade za športska ostvarenja** – uključuju nagrade za športska ostvarenja i naknade športašima amaterima prema posebnim propisima iznad propisanih iznosa.
11. **Ostali primici** – uključuju ostale primitke koje fizičkim osobama isplaćuju pravne i fizičke osobe, obveznici poreza na dobit i obveznici poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti, i drugi isplatelji i davatelji.⁹

⁹ Zakon o porezu na dohodak Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl. 39. st. 2.-3.

3. Doprinosi

Doprinosi za socijalno osiguranje su ključni element svakog modernog društva, osiguravajući financijsku sigurnost radnika i njihovih obitelji. Ovi doprinosi financiraju mirovine, zdravstvenu zaštitu, osiguranje u slučaju nezaposlenosti, te druge socijalne naknade. U Hrvatskoj, doprinosi za socijalno osiguranje čine značajan dio državnog proračuna, a njihov iznos i namjena su strogo regulirani zakonom.¹⁰

Sustav obveznih doprinosa za socijalno osiguranje razvijen je krajem 19. stoljeća, kada je njemački kancelar Otto von Bismarck uveo prvi sustav socijalnog osiguranja. Ovaj model, temeljen na načelima solidarnosti i uzajamnosti, brzo su prihvatile i druge države. Ideja je bila da svi radnici doprinose fondovima iz kojih se financiraju socijalne naknade. Tijekom vremena, sustavi socijalnog osiguranja su se razvijali i prilagođavali potrebama društava, no osnovni principi ostali su isti.¹¹

3.1. Struktura sustava obveznih doprinosa u Hrvatskoj

Hrvatski sustav obveznog osiguranja sastoji se od nekoliko ključnih komponenti:

1. Mirovinsko osiguranje:

I. stup: Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, gdje sadašnji radnici financiraju mirovine sadašnjih umirovljenika. Doprinos za prvi stup iznosi 15% bruto plaće.

II. stup: Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Svaki radnik ima svoj individualni račun na koji se uplaćuje 5% bruto plaće. Ovi doprinosi se kapitaliziraju i kasnije koriste za isplatu mirovine iz drugog stupa.

¹⁰ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 7

¹¹ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 8

2. **Zdravstveno osiguranje** : Ovaj doprinos iznosi 16.5% bruto plaće i uplaćuje se u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO). Zdravstveno osiguranje pokriva troškove liječenja, lijekova, bolničkog smještaja, specijalističkih pregleda i drugih zdravstvenih usluga¹² te osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti

a) Doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti

Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, poznato i kao prvi stup mirovinskog osiguranja, temelji se na načelu solidarnosti između generacija. U ovom sustavu, trenutni radnici svojim doprinosima financiraju mirovine sadašnjih umirovljenika. Ovaj sustav osigurava da svi radno aktivni građani imaju pravo na mirovinu kada ispune uvjete za umirovljenje. Prvi stup mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj upravlja Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO).¹³

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) odgovoran je za provedbu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti. HZMO osigurava prava radnika na mirovinu u slučaju starosti, invalidnosti ili smrti, te prava članova njihovih obitelji. Ova prava uključuju starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu, privremenu invalidsku mirovinu i obiteljsku mirovinu.¹⁴

Osobe osigurane prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21, 119/22) mogu ostvariti pravo na različite vrste mirovina uz propisane uvjete. Osigurana osoba može ostvariti pravo na starosnu mirovinu kada ispuni zakonom propisane uvjete, koji uključuju određenu dob i minimalni broj godina staža. Prijevremena starosna mirovina može se ostvariti pod uvjetom da osoba ima određeni broj godina staža i da je dosegla minimalnu dob za prijevremeno umirovljenje. Invalidska mirovina pripada

¹² Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 9-10

¹³ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 11-12

¹⁴ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 12

osobi koja zbog bolesti ili ozljede postane nesposobna za rad, dok se obiteljska mirovina isplaćuje članovima obitelji preminulog osiguranika ili korisnika mirovine.¹⁵

b) Doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje

Drugi stup mirovinskog osiguranja temelji se na individualnoj kapitaliziranoj štednji, gdje svaki osiguranik ima svoj individualni račun na koji se uplaćuje doprinos po stopi od 5% bruto plaće. Ovi doprinosi akumuliraju se na osobnim računima osiguranika i koriste se za isplatu mirovina kada osiguranik stekne pravo na mirovinu. Visina mirovine iz drugog stupa ovisi o iznosu uplaćenih sredstava tijekom radnog vijeka i prinosima fonda. Dodatni doprinosi za staž osiguranja s povećanim trajanjem obračunavaju se prema posebnim stopama koje variraju ovisno o uvjetima rada i duljini staža.¹⁶

c) Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje

Obvezno zdravstveno osiguranje financira se doprinosima koji se obračunavaju po stopi od 16,5% bruto plaće. Ovi doprinosi osiguravaju financijska sredstva za pokrivanje troškova zdravstvene zaštite, uključujući liječenje, lijekove, bolničku skrb i druge zdravstvene usluge. Zdravstveno osiguranje pruža osnovnu zdravstvenu zaštitu svim osiguranicima, dok dodatno zdravstveno osiguranje može pokriti dodatne usluge koje nisu obuhvaćene osnovnim paketom.¹⁷

HZZO je ključna institucija za provedbu obveznog zdravstvenog osiguranja u Hrvatskoj. Sredstva prikupljena od doprinosa koriste se za financiranje širokog spektra zdravstvenih usluga, od osnovne zdravstvene skrbi do specijalističkih tretmana. HZZO upravlja fondovima zdravstvenog osiguranja i osigurava da su svi osiguranici pokriveni zdravstvenom zaštitom. Osim osnovnog

¹⁵ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 13

¹⁶ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 14

¹⁷ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 14

zdravstvenog osiguranja, HZZO upravlja i izvanproračunskim fondovima koji dodatno stabiliziraju financiranje zdravstvenog sustava.¹⁸

Slika 1: Prikaz obračuna doprinosa u RH

Redni broj	Opis	Obračun plaće
1.	Bruto plaća	
2.	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	20 %
	I.stup	15 %
	II.stup	5 %
3.	Dohodak	Red.br. 1-2
4.	Osnovni osobni odbitak	4.000,00
5.	Osobni odbitak za djecu i uzdržavane članove obitelji	2.500,00 * faktor
6.	Ukupno pripadajući osobni Odbitak	Red.br. 4+5
7.	Porezna osnovica	Red.br. 3-5-6
8.	Porez	30.000,00*24 % >30.000,00*36 %
9.	Priraz	Ako je propisano plaćanje priraza u gradu ili općini prebivališta odnosno uobičajenoga boravišta radnika.
10.	Ukupno porez i priraz	Red.br. 7+8
11.	Neto plaća	Red.br. 3-10
12.	Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje	16,5 %
13.	Ukupno trošak poslodavca	Red.br. 1+12

Izvor: Bobanac, N. (2020), Specifičnosti kod obračuna doprinosa kod dohotka od nesamostalnog rada, Specijalistički diplomski stručni, Split: Sveučilište u Splitu, str. 10

Uz obvezno mirovinsko osiguranje (prvi i drugi stup), svaka osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj može dodatno štedjeti za mirovinu putem dobrovoljnog mirovinskog fonda (treći stup), koji je pod upravom mirovinskog društva. Treći stup, poput drugog, predstavlja individualnu kapitaliziranu štednju, što pojedincima omogućuje da preuzmu veću odgovornost za svoja buduća mirovinska primanja i osiguraju si bolji standard života u starosti. Ono što treći stup čini drugačijim jest njegova dobrovoljna priroda i fleksibilnost, koja se očituje kroz mogućnost odabira iznosa i učestalosti uplata.¹⁹

¹⁸ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 15-16

¹⁹ Moja socijalna sigurnost.hr <https://mss.gov.hr/kapitalizirana-stednja-ii-i-iii-stup/dobrovoljna-mirovinska-stednja-iii-stup/153> (24.8.2024)

Unutar trećeg stupa razlikuju se dvije vrste fondova – otvoreni i zatvoreni. Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi dostupni su svim građanima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Član fonda može biti bilo tko, bez obzira na dob ili zaposlenje, a članstvo nema vremensko ograničenje. Članovi sami odlučuju o visini, trajanju i dinamici uplata u fond. Prestankom ili neredovitim uplatama članstvo se ne gubi, a sredstva na računu i dalje ostvaruju prinose. Sav uplaćeni novac ostaje u vlasništvu člana, bez obzira na uplatitelja. Zatvoreni fondovi namijenjeni su zaposlenicima kod poslodavaca koji su osnivači fonda ili članovima udruga koje su osnovale fond radi štednje svojih članova. Država potiče mirovinsku štednju u oba tipa fondova uplatom iz proračuna, dok članovi zatvorenih fondova mogu dobiti dodatne poticaje od poslodavca ili udruge.²⁰

U trećem stupu, iznos mirovine izravno ovisi o visini uplaćenih i kapitaliziranih sredstava. Fondovi ulažu prikupljeni kapital na financijskim tržištima, ostvarujući prinose koji ovise o uspješnosti tih ulaganja u različite financijske instrumente (dionice, obveznice itd.). Isplate mirovina provode mirovinska društva, mirovinska osiguravajuća društva i društva za životno osiguranje s odobrenjem Agencije (HANFA).²¹

3.2. Financijska održivost sustava

Iako se doprinosi često percipiraju kao porezi, postoji nekoliko ključnih razlika. Porezi su javna davanja bez specifične namjene, dok su doprinosi namjenski prihodi koji se koriste za financiranje specifičnih socijalnih naknada. Primjerice, doprinosi za zdravstveno osiguranje koriste se isključivo za financiranje zdravstvenih usluga, dok se doprinosi za mirovinsko osiguranje koriste za isplatu mirovina. Nadalje, postoji određena veza između visine uplaćenog doprinosa i protuusluge koja se za uzvrat dobije, što nije slučaj s porezima.²²

Financijska održivost sustava socijalnog osiguranja predstavlja veliki izazov za mnoge zemlje, uključujući i Hrvatsku. Problem financiranja socijalnog osiguranja proizlazi iz demografskih

²⁰ Moja socijalna sigurnost.hr <https://mss.gov.hr/kapitalizirana-stednja-ii-i-iii-stup/dobrovoljna-mirovinska-stednja-iii-stup/153> (24.8.2024)

²¹ Moja socijalna sigurnost.hr <https://mss.gov.hr/kapitalizirana-stednja-ii-i-iii-stup/dobrovoljna-mirovinska-stednja-iii-stup/153> (24.8.2024)

²² Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 7-8

promjena, poput starenja populacije, smanjenja nataliteta i migracijskih tokova. Kako bi se osigurala održivost sustava, provode se različite reforme.²³

Tablica 1: Omjer umirovljenih i zaposlenih 1990.-2017.

Godina	Umirovljenih	Zaposlenih	Omjer
1990.	656.000	1.931.000	1:3
1995.	865.000	1.568.000	1:1,81
2000.	1.019.000	1.381.000	1:1,36
2005.	1.172.000	1.556.000	1:1,33
2010.	1.200.386	1.475.363	1:1,23
2015.	1.228020	1.413637	1:1,15
2017.	1.232651	1.475044	1:1,20

Izvor: Buljan Barbača, D. (2018). *Upravljanje osobnim financijama*. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 64

Iz dostavljene tablice može se zaključiti kako postoji trend u kojemu broj umirovljenika na broj zaposlenih osoba raste. S obzirom na sve manji broj novorođenih te veliki broj iseljavanja mladih, teško je očekivati promjenu u ovom pravcu. To je bio jedan od ključnih razloga za uvođenja strukturnih i institucionalnih reformi u mirovinski sustav kakav je postojao u Republici Hrvatskoj prije. Naime, mirovinski sustav koji je bio na snazi u Hrvatskoj u prvim godinama nakon osamostaljenja preuzet je iz bivše države i temeljio se isključivo na načelima međugeneracijske solidarnosti. Zbog već navedenih problema primijetila se potreba za reformom kako bi sustav bio održiv.²⁴

Na početku reformi, svi osiguranici mlađi od 40 godina bili su obvezni odabrati jedan od ponuđenih obveznih mirovinskih fondova. U slučaju da nisu sami odabrali fond, Središnji registar osiguranika (REGOS) automatski ih je rasporedio u jedan od dostupnih fondova. Osiguranici u

²³ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 9

²⁴ Buljan Barbača, D. (2018). *Upravljanje osobnim financijama*. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 65-66

dobi između 40 i 50 godina imali su mogućnost dobrovoljnog izbora hoće li ostati u starom sustavu međugeneracijske solidarnosti ili pristupiti novom mirovinskom sustavu. Osobe starije od 50 godina ostale su u prvom stupu.²⁵

Nakon reformi, mirovinski sustav funkcionira nešto drugačije te je podijeljen u prvi i drugi stup, kako je ranije u radu objašnjeno.

Također, dopunska osiguranja igraju važnu ulogu u sustavu socijalnog osiguranja, pružajući dodatnu zaštitu i osiguranje kvalitete usluga. Na primjer, dopunsko zdravstveno osiguranje omogućuje osiguranicima pristup dodatnim zdravstvenim uslugama koje nisu pokrivena osnovnim zdravstvenim osiguranjem. Ukoliko je ugovoreno dopunsko zdravstveno osiguranje, ono omogućava oslobođenje od plaćanja troškova zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. To podrazumijeva troškove bolničkog liječenja, specijalističkih pregleda i dijagnostike, ortopedskih i drugih pomagala, stomatološke zdravstvene zaštite i protetike i fizikalne rehabilitacije, kad se ta zdravstvena zaštita koristi temeljem uputnice HZZO-a i u ustanovama koje imaju sklopljen ugovor s HZZO-om. Oslobođenje se odnosi i na plaćanje troškova liječenja u inozemstvu koje se obavlja temeljem rješenja HZZO-a. Ukratko, dopunsko zdravstveno osiguranje koje provodi HZZO pokriva razliku do pune cijene zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja propisane Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju.²⁶ Slično, dobrovoljno mirovinsko osiguranje omogućuje radnicima da dodatno uplaćuju u mirovinske fondove kako bi osigurali višu mirovinu.²⁷

Zaključno, doprinosi za socijalno osiguranje ključni su za financijsku sigurnost radnika i njihovih obitelji. Oni omogućuju pristup mirovinskim i zdravstvenim uslugama te pružaju zaštitu u slučaju nezaposlenosti. Unatoč izazovima financiranja, reforme sustava osiguranja teže uspostaviti ravnotežu između uplaćenih doprinosa i pruženih usluga, osiguravajući održivost i učinkovitost

²⁵ Buljan Barbača, D. (2018). *Upravljanje osobnim financijama*. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 65-66

²⁶ Dopunsko zdravstveno osiguranje <https://dzo.hzzo.hr/najcesca-pitanja> (5.9.2024.)

²⁷ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 9

socijalnog osiguranja. Razumijevanje načina obračuna i plaćanja doprinosa ključno je za pravilno upravljanje osobnim financijama i osiguravanje prava iz sustava socijalne sigurnosti.

3.3. JOPPD obrazac

JOPPD obrazac je jedinstveni obrazac prijave poreza, prireza i doprinosa koji se koristi u Hrvatskoj od 1. siječnja 2014. godine.

Njegova svrha je objediniti različite vrste prijave koje su se ranije podnosile zasebno. JOPPD obrazac skraćenica je za "Jedinstveni obrazac prijave poreza, prireza i doprinosa". Glavni cilj uvođenja JOPPD obrasca bio je pojednostavljenje postupka prijave poreza, prireza i doprinosa te smanjenje administrativnog opterećenja za poslodavce i druge isplatitelje. Obrazac omogućuje objedinjenu prijavu različitih vrsta dohotka i doprinosa na jednom mjestu, čime se povećava učinkovitost i transparentnost sustava poreznih prijava.²⁸

JOPPD obrazac sadrži informacije o:

1. *Isplatitelju*: Podaci o poslodavcu ili drugom isplatitelju dohotka, uključujući naziv, OIB i adresu.
2. *Primatelju*: Podaci o primatelju dohotka, uključujući ime, OIB, adresu i vrstu primitka.
3. *Vrsti primitka*: Detaljan opis vrste dohotka, kao što su plaće, honorari, dividende, najamnine itd.
4. *Izračunu doprinosa*: Podaci o obračunatim doprinosima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, te drugi relevantni podaci o iznosima koji se prijavljuju.

Obveznici podnošenja JOPPD obrasca su svi isplatitelji dohotka, uključujući poslodavce, obrtnike, slobodna zanimanja i druge subjekte koji isplaćuju dohodak. Obrazac se podnosi elektroničkim putem putem sustava ePorezna. Rokovi za podnošenje JOPPD obrasca ovise o vrsti dohotka koji se prijavljuje. U slučaju isplate plaća, obrazac se mora podnijeti do 15. dana u mjesecu za isplate izvršene u prethodnom mjesecu. Za druge vrste dohotka, rokovi se mogu razlikovati, pa je važno

²⁸ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije,, str. 20

da isplatitelji prate propise i upute Porezne uprave. Nepravilnosti u podnošenju JOPPD obrasca mogu rezultirati kaznama za isplatitelje. Kazne se mogu izreći zbog nepravovremenog podnošenja obrasca, netočnih podataka ili neplaćanja obračunatih poreza i doprinosa.²⁹

²⁹ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 21-31

4. Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti

Kako je ranije navedeno, primitke od nesamostalnog rada čine svi primici koje poslodavac isplaćuje radniku na temelju radnog odnosa. To uključuje redovnu plaću, bonuse, naknade za prekovremeni rad, premije osiguranja koje poslodavac plaća za radnika, te druge oblike kompenzacija i beneficija povezanih s radnim odnosom. Također, pod nesamostalne djelatnosti spadaju i mirovine ostvarene na temelju prijašnjih uplata doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje. U praksi, primici od nesamostalne djelatnosti najčešće se odnose na redovnu plaću.

4.1. Doprinosi *iz plaće* i *na plaću*

Doprinosi se ubiru na dva načina: iz plaće, što je teret zaposlenika, i na plaću, što je teret poslodavca. Doprinosi za mirovinsko osiguranje plaćaju se na teret zaposlenika, dok su doprinosi za zdravstveno osiguranje teret poslodavca. Doprinosi koji se plaćaju iz plaće uključuju doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (I. stup) i doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup). Prvi stup mirovinskog osiguranja obuhvaća sve osiguranike, dok drugi stup uključuje samo one koji prvi put ulaze u radni odnos ili stječu status osiguranika mirovinskog osiguranja prije navršene 40. godine života.³⁰

Zakon o mirovinskom osiguranju uređuje prava iz I. stupa, dok su prava iz II. stupa i privatnog mirovinskog osiguranja (III. stup) uređena Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima. Prema ovom zakonu, osobe mlađe od 40 godina, koje su na dan primjene zakona bile zaposlene ili obvezno osigurane po drugoj osnovi, postale su obvezni osiguranici I. i II. stupa. Imale su rok od tri mjeseca da odaberu mirovinski fond. Sve osobe koje prvi put zasnivaju radni odnos ili stječu status osiguranika prije 40. godine obveznici su u I. i II. stupu mirovinskog osiguranja. Osobe koje su prilikom stupanja na snagu Zakona imale između 40 i 50 godina mogle su birati između oba stupa ili samo I. stupa. Osobe starije od 50 godina ostaju u I. stupu.³¹

³⁰ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 32

³¹ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 32-33

Doprinosi za mirovinsko osiguranje iz I. i II. stupa su teret radnika, no obračunava ih i uplaćuje poslodavac. Ako poslodavac ne isplati plaću, doprinose mora obračunati i uplatiti do kraja tekućeg mjeseca za prethodni mjesec. Doprinosi koji se plaćaju na plaću uključuju doprinose za obvezno zdravstveno osiguranje. Ove doprinose obračunava i uplaćuje poslodavac. Rok za uplatu je dan isplate plaće, a ako plaća nije isplaćena, doprinosi se moraju obračunati i uplatiti do kraja tekućeg mjeseca za prethodni mjesec.³²

Tablica 2: Doprinosi na plaću/iz plaće

Naziv doprinosa	Stope doprinosa		Obveznik doprinosa	Obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa
	iz plaće	na plaću		
Doprinosi za MO:				
I. stup	20 %		radnik	poslodavac
II. stup	15 %		radnik	poslodavac
	5 %		radnik	poslodavac
Doprinos za obvezno zdrav. osig.		16,5 %	poslodavac	poslodavac

Izvor: izrada autorice

Kada se govori o dohotku od nesamostalnog rada, razlikuje se bruto i neto plaća:

Bruto plaća sastoji se od bruto I. i bruto II. Bruto I. nalazi se na vrhu platne liste i iz tog iznosa se obračunavaju doprinosi za I. i II. stup mirovinskog osiguranja, te porez i prirez. Bruto II. dobiva se zbrajanjem bruto I. i doprinosa na plaću, što predstavlja ukupni trošak zaposlenja za poslodavca. Bruto II. je minimalni iznos koji zaposlenik mora stvoriti svojim radom kako bi tvrtka bila na financijskoj nuli s radnikom. S druge strane, neto plaća je iznos koji zaposlenik dobiva za ugovoreni radni odnos nakon podmirenja svih obveza prema državi.³³

³² Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 32-33

³³ Rešetar, P. (2022), Analiza dohotka od nesamostalnog rada u razdoblju od 2010. do 2021. godine. Specijalistički završni rad, Zaprešić: Veleučilište s pravom javnosti Baltazar str. 9-10

4.2. Najniža i najviša osnovica za obračun doprinosa

Najniža osnovica za obračun doprinosa je minimalni iznos bruto plaće na koji se obračunavaju doprinosi za socijalno osiguranje, neovisno o stvarno isplaćenom iznosu plaće. Ova osnovica osigurava minimalnu razinu socijalne sigurnosti za sve osiguranike. Najniža osnovica se redovito usklađuje, a njena visina ovisi o prosječnoj plaći u gospodarstvu. Također, zakon predviđa i najvišu mjesečnu i godišnju osnovicu.³⁴

U 2024. godini, prema Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (dalje u tekstu: Naredba) najniža mjesečna osnovica umnožak je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,38 te iznosi 592,80 eura.³⁵

Najviša mjesečna osnovica umnožak je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 6,00 te iznosi 9.360,00 eura.³⁶

Najviša godišnja osnovica umnožak je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 6,00 te brojke 12 i iznosi 112.320,00 eura.³⁷

4.3. Umanjenje osnovice od 2024. godine

Počevši od plaća za prosinac 2023., uveden je institut umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje generacijske solidarnosti (I. stup) za osiguranike čija bruto plaća ne prelazi 1.300,00 eura. Ova novina u Zakonu o porezu na dohodak predviđa olakšicu za sve bruto plaće do 700 eura, gdje se mjesečna osnovica za obračun doprinosa umanjuje za 300 eura. Za bruto plaće u rasponu od 700 do 1.300 eura primjenjuje se koeficijent umanjenja od 0,5, koji se računa po formuli: $0,5 \times (1.300 - \text{osnovica za obračun doprinosa})$. Plaće veće od 1.300 eura nemaju pravo na smanjenje osnovice.³⁸

³⁴ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 39

³⁵ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu, Narodne novine br. 84/08., 152/08., 94/09., 18/11., 22/12., 144/12., 148/13., 41/14., 143/14., 115/16., 106/18. i 114/23 čl. 3.

³⁶ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu, Narodne novine br. 84/08., 152/08., 94/09., 18/11., 22/12., 144/12., 148/13., 41/14., 143/14., 115/16., 106/18. i 114/, čl. 4.

³⁷ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu, Narodne novine br. 84/08., 152/08., 94/09., 18/11., 22/12., 144/12., 148/13., 41/14., 143/14., 115/16., 106/18. i 114/, čl. 5.

³⁸ <https://www.minimax.hr/hr-hr/sto-se-promijenilo-u-placama-s-1-sijecnja-2024-godine> (pristupljeno 17.7.2024.)

Umanjenje osnovice primjenjuje se samo na doprinos za mirovinsko osiguranje generacijske solidarnosti (I. stup), dok se ne može koristiti za doprinos za mirovinsko osiguranje individualne kapitalizirane štednje (II. stup) niti za doprinose na plaću (doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje i dodatni mirovinski doprinos za staž osiguranja s povećanim trajanjem). Pravo na umanjeње osnovice ima svaki radnik čija plaća ne prelazi 1.300 eura, neovisno o broju sati rada ili ugovorenom tjednom radnom vremenu. Za radnike koji su zaposleni kod više poslodavaca, svaki poslodavac koristi razmjerno umanjeње osnovice i to na temelju uvida u podatke Porezne uprave te izjave radnika.³⁹⁴⁰

Umanjenje osnovice odnosi se na sve vrste primitaka koji se smatraju mjesečnom bruto plaćom, uključujući plaće za redovni rad, prekovremeni rad i naknade plaće za razdoblja opravdanog izostanka. Ovo umanjeње povećava svotu ostvarenog dohotka, ali ne utječe na budući iznos mirovine, jer se prava iz mirovinskog osiguranja utvrđuju na temelju pune mjesečne osnovice bez umanjeња.⁴¹

Svi poslodavci moraju primijeniti umanjeње mjesečne osnovice na temelju uvida u podatke Porezne uprave ili na temelju izjave radnika. Na temelju uvida u podatke Porezne uprave, poslodavac za radnika može utvrditi umanjeње mjesečne osnovice u svim slučajevima osim kada je izjava nužna. Podatak o iznosu prava na umanjeње mjesečne osnovice za pojedinog radnika Porezna uprava osigurava s drugim radnim danom u mjesecu, a ti se podaci smatraju konačnima. Stoga se i obračuni plaća, odnosno umanjeња napravljena temeljem tih uvida, smatraju konačnima bez obzira na iznos bruto plaće koja se isplaćuje u tekućem mjesecu, čak i kad ona prelazi iznos od 1.300,00 eura. Umanjenje utvrđeno uvidom u podatke Porezne uprave smatra se konačnim, te je u slučaju promjene bilo kojeg drugog elementa bitnog za obračun plaće potrebno izvršiti ispravak obračuna plaće te izmjenu Obrasca JOPPD na dosadašnji uobičajen način bez promjene iznosa utvrđenog konačnog umanjeња. Uvid u podatke Porezne uprave mora se koristiti barem za

³⁹ Minimax.hr <https://www.minimax.hr/hr-hr/sto-se-promijenilo-u-placama-s-1-sijecnja-2024-godine> (pristupljeno 17.7.2024.)

⁴⁰ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna.uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesecne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

⁴¹ Minimax.hr <https://www.minimax.hr/hr-hr/sto-se-promijenilo-u-placama-s-1-sijecnja-2024-godine> (pristupljeno 17.7.2024.)

dva uzastopna mjeseca obračuna plaće, odnosno ne može se naizmjenice koristiti jedan mjesec uvid u podatke Porezne uprave, a drugi mjesec izjava radnika, osim ako nije uspostavljeno novo osiguranje za radnika po osnovi radnog odnosa. Radnik može svim poslodavcima izjaviti da neće dostavljati izjave i da se umanjenje mjesečne osnovice koristi na temelju uvida u podatke Porezne uprave. Na temelju izjave radnika o iznosu njegove ukupne bruto plaće koju ostvaruje kod svih poslodavaca, izjava je nužna jedino u slučaju kada radnik tijekom mjeseca za koji se radi obračun plaće uspostavi novo osiguranje po osnovi radnog odnosa, poput prelaska na rad kod novog poslodavca ili početka radnog odnosa. Ako radnik ima obvezu dostaviti izjavu, a istu ne dostavi, neće imati pravo na umanjenje mjesečne osnovice. Izjavu radnik svim poslodavcima mora dostaviti prije isplate plaće koja se prva isplaćuje u tom mjesecu, a svi poslodavci su dužni radniku dati podatak o ostvarenoj bruto plaći kod svakoga od njih prije isplate plaće koja se prva isplaćuje u tom mjesecu.⁴²

Umanjenje utvrđeno temeljem izjave radnika u pravilu se smatra konačnim. Međutim, u slučaju promjene visine bruto plaće kod pojedinog poslodavca, samo taj poslodavac dužan je izvršiti ispravak obračuna plaće i iznosa umanjenja mjesečne osnovice te tome prilagoditi izvješćivanje na Obrascu JOPPD.⁴³

Primjer 1: Umanjenje mjesečne osnovice u fiksnom iznosu i primjenom linearnog modela

Poslodavac “A”, iz Splita 15. veljače 2024. godine obračunava i isplaćuje plaće za siječanj 2024. godine za sljedeće radnike:

- Petar Petrović, iz Splita, zaposlen u nepunom radnom vremenu od 4 sata dnevno, bruto plaća za siječanj 2024. godine iznosi 500,00 eura, nema uzdržavanih članova, osiguranik MO I. stup.
- Ivan Ivić, iz Splita, zaposlen u nepunom radnom vremenu od 2 sata dnevno, bruto plaća za siječanj 2024. godine iznosi 250,00 eura, nema uzdržavanih članova, osiguranik MO I. stup.

⁴² Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna.uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

⁴³ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna.uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

- Ana Anić, iz Splita, mlada osoba zaposlena u punom radnom vremenu, bruto plaća za siječanj 2024. godine iznosi 1.100,00 eura, nema uzdržanih članova, osiguranik MO II. stup.
- Marija Marić, iz Splita, zaposlena u punom radnom vremenu, bruto plaća za siječanj 2024. godine iznosi 1.100,00 eura, nema uzdržanih članova, osiguranik samo MO I. stup.⁴⁴

Obračun:

- Budući da je plaća Petra Petrovića do 700,00 eura, isti ima pravo na ukupno umanjnje mjesečne osnovice u iznosu od 300,00 eura.
- Budući da umanjnje mjesečne osnovice ne može biti veće od bruto plaće koja se isplaćuje, pri obračunu plaće za Ivana Ivića koristi se umanjnje mjesečne osnovice u iznosu od 250,00 eura.
- Za Anu Anić i Mariju Marić potrebno je izračunati umanjnje mjesečne osnovice sljedećom formulom:

$$0,5 \times (1.300,00 - \text{ukupna bruto plaća}) = 0,5 \times (1.300,00 - 1.100,00) = 100,00 \text{ eura}$$

- Budući da se radnicama Ani Anić i Mariji Marić isplaćuje ista bruto plaća od 1.100,00 eura obje imaju pravo na umanjnje mjesečne osnovice u iznosu 100,00 eura (dakle, kao osnovica se neće uzimati 1.100,00 eura, nego 1.000,00 eura). Međutim, Marija Marić će dobiti veću neto plaću za jer je osiguranik samo MO I. stup, dok će poslodavac za Anu Anić, jer je ona mlađa osoba i poslodavac koristi propisano oslobođenje od plaćanja doprinosa za nju, imati manji ukupni trošak plaće.⁴⁵

U nastavku je tablično prikazan obračun doprinosa poslodavca "A" za svakog radnika uz umanjnje osnovice kako je objašnjeno (tablica 3). Također, JOPPD obrazac trebao bi biti ispunjen kako je prikazano u nastavku (slika 1).

⁴⁴ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna.uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

⁴⁵ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna.uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

Tablica 3: Obračun doprinosa uz umanjenje osnovice

R.br.	Opis	Petar Petrović	Ivan Ivić	Ana Anić	Marija Marić
1.	Mjesečna bruto plaća	500,00	250,00	1.100,00	1.100,00
2.	Osnovica za obračun doprinosa	500,00	250,00	1.100,00	1.100,00
3.	Umanjenje osnovice za MO I. stup	300,00	250,00	100,00	100,00
4.	Osnovica za MO I. stup	200,00	0,00	1.000,00	1.000,00
5.	Doprinos za MO I. stup	30,00	0,00	150,00	200,00
6.	Doprinos za MO II. stup	25,00	12,50	55,00	0,00
7.	Ukupno doprinosi za MO	55,00	12,50	205,00	200,00
8.	Dohodak	445,00	237,50	895,00	900,00
9.	Osobni odbitak	445,00	237,50	560,00	560,00
10.	Porezna osnovica	0,00	0,00	335,00	340,00
11.	Porez	0,00	0,00	72,03	73,10
12.	Neto plaća	445,00	237,50	827,97	826,90
13.	Doprinos za ZO	82,50	41,25	0,00	181,50

Izvor: Porezna uprava- brošura https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

Slika 2: JOPPD obrazac-isplata plaće poslodavca "A"

1. Brojnik izvora	2. Šifra općine/grada/prebivališta/boravišta	4. OIB stjecanja/vojnaranka	6.1. Osnaka stjecanja/vojnarnika	7.1. Obveta dodatnog doprinosa za MO za naš s povećanim trajanjem	8. Osnaka prvog/sudskog mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0. Ukupni neodoljeni sati rada (10 - odoljeni sati rada)	11. Imovna primaška (oporezivo)	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.7. Dodani doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.9. Imovna umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	13.2. Isdank - uplatni doprinos za mirovinsko osiguranje	13.4. Osobni odbitak	14.1. Imovni obračunani porezi na dohodak	15.1. Osnaka neposrednog primaška	16.1. Osnaka načina isplate	17. Obračunani primatki od osam. rata (plaća)
	3. Šifra općine/grada/rada	5. Ime i prezime stjecanja/vojnaranka	6.2. Osnaka primaška/obveta doprinosa	7.2. Osnaka načina umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	9. Osnaka prazni/svjetovnog radnog vremena ili rada s polovičnim radnog vremena	10.1. Rastodjelje obračuna od	10.2. Rastodjelje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	12.6. Dodani doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	12.8. Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Isdank	13.3. Dobitak	13.5. Porezna osnovica	14.2. Imovni obračunani porezi na dohodak	15.2. Imovni neposrednog primaška	16.2. Imovni za isplatu	
1.	04839	84618973597	0001	0	3	88	4	500,00	30,00	82,50	0,00	0,00	300,00	55,00	445,00	0,00	0	1	500,00
	04839	Petar Petrović	0001	1	2	01.01.2024.	31.01.2024.	500,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	445,00	0,00	0,00	0,00	445,00	
2.	04839	45612378950	0001	0	3	44	2	250,00	0,00	41,25	0,00	0,00	250,00	12,50	237,50	0,00	0	1	250,00
	04839	Ivan Ivić	0001	1	2	01.01.2024.	31.01.2024.	250,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	237,50	0,00	0,00	0,00	237,50	
3.	04839	96385274101	0010	0	3	176	8	1.100,00	150,00	0,00	0,00	0,00	100,00	205,00	560,00	72,03	0	1	1.100,00
	04839	Ana Anić	0001	1	1	01.01.2024.	31.01.2024.	1.100,00	55,00	0,00	0,00	0,00	0,00	895,00	335,00	0,00	0,00	827,97	
4.	04839	79461302851	0001	0	3	176	8	1.100,00	200,00	181,50	0,00	0,00	100,00	200,00	560,00	73,10	0	1	1.100,00
	04839	Marija Marić	0001	1	1	01.01.2024.	31.01.2024.	1.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	900,00	340,00	0,00	0,00	826,90	

Izvor: Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

Primjer 2: Umanjenje mjesečne osnovice temeljem uvida u podatke Porezne uprave (kada je radnik zaposlen na nepuno radno vrijeme kod više poslodavaca)

Radnica Ivana Ivanić, iz Sinja, zaposlena je na nepuno radno vrijeme kod tri poslodavca „B“ (3 sata), „C“ (3 sata) i „D“ (2 sata), nema uzdržanih članova, osobni odbitak koristi u cijelosti kod poslodavca „B“, osiguranik je MO I. stup. Radnica je dala izjavu svim poslodavcima da im neće dostavljati izjave o visini bruto plaće te da u tom slučaju poslodavci koriste podatke o iznosu umanjenja mjesečne osnovice prema podacima Porezne uprave za prethodni mjesec. Porezna uprava će svakom poslodavcu dati podatak o iznosu umanjenja mjesečne osnovice koji on može koristiti pri obračunu bruto plaće za siječanj 2024. koja se isplaćuje u veljači 2024. za tu radnicu. Iznos umanjenja je utvrđen na temelju podataka o visini bruto plaća za prethodni mjesec (prosinac 2023.) koje su u ukupnom iznosu bile niže od 1.300,00 eura.⁴⁶

Tablica 4: Obračun plaće kod svakog poslodavca (B,C,D)

Naziv poslodavca	Datum isplate plaće	Iznos bruto plaće (EUR)	Iznos umanjenja mjesečne osnovice (podaci PU u EUR)
„B“	6.2.2024.	500,00	20,84
„C“	8.2.2024.	600,00	16,67
„D“	12.2.2024.	300,00	12,50
UKUPNO		1.400,00	50,01

Izvor: Porezna uprava- brošura https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

Kada poslodavac koristi umanjenje mjesečne osnovice temeljem podataka Porezne uprave (prema ukupnim bruto plaćama isplaćenima u prethodnom mjesecu, prosinac 2023. godine), iznos umanjenja mjesečne osnovice za radnicu za siječanj 2024. godine smatra se konačnim. Stoga

⁴⁶ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

radnica ima pravo na umanjenje mjesečne osnovice prilikom obračuna i isplate plaće za siječanj 2024. bez obzira što joj bruto plaća za taj mjesec iznosi 1.400,00 eura jer se umanjenje utvrđuje temeljem podataka prošlog mjeseca (prosinac 2023.) kada je radnica imala iznos ukupnih mjesečnih bruto plaća manji od 1.300,00 eura.⁴⁷

U nastavku je u tablici prikazano kako će biti obračunati doprinosi kod svakog od tri poslodavca. Također, prikazano je i kako će izgledati JOPPD obrazac u sva tri slučaja (slike 2, 3 i 4).

Tablica 5: Obračun doprinosa kod svakog poslodavca (B,C,D)

R.br.	Opis	„B“ (EUR)	„C“ (EUR)	„D“ (EUR)
1.	Mjesečna bruto plaća	500,00	600,00	300,00
2.	Osnovica za obračun doprinosa	500,00	600,00	300,00
3.	Umanjenje osnovice za MO I. stup	20,84	16,67	12,50
4.	Osnovica za MO I. stup	479,16	583,33	287,50
5.	Doprinos za MO I. stup (15%)	71,87	87,50	43,13
6.	Doprinos za MO II. stup (5%)	25,00	30,00	15,00
7.	Ukupno doprinosi za MO	96,87	117,50	58,13
8.	Dohodak	403,13	482,50	241,87
9.	Osobni odbitak	403,13	0,00	241,87
10.	Porezna osnovica	0,00	482,50	0,00
11.	Porez (18%)	0,00	86,85	0,00
12.	Neto plaća	403,13	395,65	198,33
13.	Doprinos za ZO (16,5%)	82,50	99,00	49,50

Izvor: Porezna uprava- brošura https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesecne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

⁴⁷ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesecne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

Slika 3: JOPPD izvješće-poslodavac "B"

1. Redni broj	2. Šifra općine/grada/prebivališta	4. OIB sjeccatelja/osiguravnika	6.1. Oznaka sjeccatelja/osiguravnika	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za stal s povećanim trajanjem	8. Oznaka prvog/nadlog mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0. Ukupni norađeni sati rada (10-odlučni sati rada)	11. Iznos primnika (opozrtivi)	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za stal osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.9. Iznos umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	13.2. Iznos uplateni doprinosa za mirovinsko osiguranje	13.4. Osobni odbitak	14.1. Iznos obračunskog poreza na dohodak	15.1. Oznaka nepozitivnog primnika	16.1. Oznaka načina isplate	17. Otrračunani primnik od osam. rada (plaća)
	3. Šifra općine/grada/rada	5. Ime i prezime sjeccatelja/osiguravnika	6.2. Oznaka primnika/obveze doprinosa	7.2. Oznaka načina umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	9. Oznaka pravnog/napunog nadlog vremena ili rada s polovicom nadlog vremena	10.1. Razdoblje obračuna od	10.2. Razdoblje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za stal osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Iznos	13.3. Dobodak	13.5. Poterna osnovica	14.2. Iznos obračunskog priznata poreza na dohodak	15.2. Iznos nepozitivnog primnika	16.2. Iznos za isplatu	
1.	00248	12123344556	0001	0	3	66	3	500,00	71,87	82,50	0,00	0,00	20,84	96,87	403,13	0,00	0	1	500,00
	00248	Irena Martinović	0001	2	2	01.01.2024.	31.01.2024.	500,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	403,13	0,00	0,00	0,00	403,13	

Izvor: Porezna uprava- brošura
[https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura umanjeње mjesecne osnovice primjeri 20231218.pdf](https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura%20umanjenje%20mjesecne%20osnovice%20primjeri%2020231218.pdf) (17.7.2024.)

Slika 4: JOPPD izvješće-poslodavac "C"

1. Redni broj	2. Šifra općine/grada/prebivališta	4. OIB sjeccatelja/osiguravnika	6.1. Oznaka sjeccatelja/osiguravnika	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za stal s povećanim trajanjem	8. Oznaka prvog/nadlog mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0. Ukupni norađeni sati rada (10-odlučni sati rada)	11. Iznos primnika (opozrtivi)	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za stal osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.9. Iznos umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	13.2. Iznos uplateni doprinosa za mirovinsko osiguranje	13.4. Osobni odbitak	14.1. Iznos obračunskog poreza na dohodak	15.1. Oznaka nepozitivnog primnika	16.1. Oznaka načina isplate	17. Otrračunani primnik od osam. rada (plaća)
	3. Šifra općine/grada/rada	5. Ime i prezime sjeccatelja/osiguravnika	6.2. Oznaka primnika/obveze doprinosa	7.2. Oznaka načina umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	9. Oznaka pravnog/napunog nadlog vremena ili rada s polovicom nadlog vremena	10.1. Razdoblje obračuna od	10.2. Razdoblje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za stal osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Iznos	13.3. Dobodak	13.5. Poterna osnovica	14.2. Iznos obračunskog priznata poreza na dohodak	15.2. Iznos nepozitivnog primnika	16.2. Iznos za isplatu	
1.	00248	12123344556	0001	0	3	44	2	300,00	43,13	49,50	0,00	0,00	12,50	58,13	0,00	43,54	0	1	300,00
	00248	Irena Martinović	0001	2	2	01.01.2024.	31.01.2024.	300,00	15,00	0,00	0,00	0,00	0,00	241,87	241,87	0,00	0,00	198,33	

Izvor: Porezna uprava- brošura
[https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura umanjeње mjesecne osnovice primjeri 20231218.pdf](https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura%20umanjenje%20mjesecne%20osnovice%20primjeri%2020231218.pdf) (17.7.2024.)

Slika 5: JOPPD izvješće-poslodavac "D"

1. Redni broj	2. Šifra općine/gradna predvištva	4. OIB sjevernja/vojaranika	6.1. Oznaka sjevernja/vojaranika	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za stal s povlačenim vojsjem	8. Oznaka prvotražitelja zaposla u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0. Ukupni neodradeni sati rada (10. - odnjeni sati rada)	11. Iznos primlika (opozivni)	12.1. Dopinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Dopinos za zdravstveno osiguranje	12.5. Dopinos za zapošljavanje	12.7. Dodatni dopinos za mirovinsko osiguranje za stal osiguranja koji se računa s povlačenim vojsjem - II STUP	12.9. Iznos umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	13.2. Iznos uplate doprinosa za mirovinsko osiguranje	13.4. Osnovni odnjenik	14.1. Iznos obračunalog poraza na dohodak	15.1. Oznaka neporeznog primlika	16.1. Oznaka načina isplate	17. Odnjenjeni primliki od osam. rada (plaća)
	3. Šifra općine/gradna rad	5. Ima i prezime sjevernja/vojaranika	6.2. Oznaka primlika/obveze doprinosa	7.2. Oznaka načina umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	9. Oznaka porosa/napunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	10.1. Razdoblje obračuna od	10.2. Razdoblje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Dopinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	12.4. Dopinos za zaštitu zdravlja za rad	12.6. Dodatni dopinos za mirovinsko osig. za stal osiguranje koji se računa s povlačenim vojsjem	12.8. Poseban dopinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Iznos dohodak	13.3. Dobodak	13.5. Porazna osnovica	14.2. Iznos obračunalog poraza na dohodak	15.2. Iznos neporeznog primlika	16.2. Iznos za isplate	
1.	00248	12123344556	0001	0	3	66	3	600,00	87,50	99,00	0,00	0,00	16,67	117,50	0,00	86,85	0	1	600,00
	00248	Irena Martinović	0001	2	2	01.01.2024.	31.01.2024.	600,00	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00	482,50	482,50	0,00	0,00	395,65	

Izvor: Porezna uprava- brošura https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (17.7.2024.)

Primjer 3: Umanjenje mjesečne osnovice – izjava radnika

Martin Martinović, iz Splita, zaposlen na nepuno radno vrijeme (4 sata), bruto plaća za siječanj 2024. iznosi 750,00 eura koja se isplaćuje u dva dijela i to prvi dio 1. veljače 2024. u iznosu 500,00 eura, a drugi dio 14. veljače 2024. u predviđenom iznosu 250,00 eura, nema uzdržavanog člana, osiguranik samo MO I. stup.⁴⁸

Budući da se radnik u toku mjeseca siječnja zaposlio kod drugog poslodavca, zatražio je podatak o iznosu bruto plaće od svakog poslodavca i dostavio je izjavu o visini ukupne bruto plaće svim poslodavcima. Poslodavac „M“ temeljem izjave radnika o iznosu ukupne bruto plaće primjenom linearnog modela treba izračunati ukupan iznos umanjenja mjesečne osnovice.⁴⁹

⁴⁸ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

⁴⁹ Porezna uprava-brošura (2024): https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

A) Obračun umanjenje mjesečne osnovice pri isplati prvog dijela plaće:

- Poslodavac „M“ iznos bruto plaće → 750,00 EUR
- Izjava radnika o ukupnoj bruto plaći → 1.050,00 EUR

- Udio plaće poslodavca u ukupnoj bruto plaći koja se isplaćuje za siječanj 2024.:
 - Poslodavac „M“ $(750,00 / 1.050,00) \times 100 = 71,43 \%$
 - Obračun umanjenja - $> 0,5 \times (1.300,00 - 1.050,00) = 125,00$ EUR

- Ukupan iznos prava na umanjenje Poslodavca „M“
 - = ukupan iznos umanjenja x udio plaće poslodavca „M“ u ukupnoj bruto plaći
 - = $125,00 \times 71,43\% = 89,29$ EUR

Poslodavac „M“ isplaćuje radniku drugi dio plaće 14.2.2024., ali umjesto predviđenih 250,00 eura isplaćuje 300,00 eura. S obzirom na promjenu ukupnog iznosa bruto plaće s 750,00 na 800,00 eura, poslodavac „M“ mora ponovno obračunati iznos umanjenja mjesečne osnovice i udio bruto plaće u ukupnoj bruto plaći. Ako je radnik koristio iznos umanjenja mjesečne osnovice veći od propisanog, poslodavac mora prilikom isplate povećati iznos mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup za iznos prekoračenog umanjenja.⁵⁰

B) Novi obračun umanjenja mjesečne osnovice pri isplati drugog dijela plaće

- Poslodavac „M“ iznos bruto plaće 800,00 EUR
- Izjava radnika o ukupnoj bruto plaći -> 1.100,00 EUR

- Udio plaće poslodavca u ukupnoj bruto plaći koja se isplaćuje za siječanj 2024.:
 - Poslodavac „M“ $(800,00 / 1.100,00) \times 100 = 72,73 \%$

⁵⁰ Porezna uprava-brošura (2024):

https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

- Obračun umanjenja - $> 0,5 \times (1.300,00 - 1.100,00) = 100,00$ EUR
- Ukupan iznos prava na umanjenje Poslodavca „M“
= ukupan iznos umanjenja x udio plaće poslodavca „M“ u ukupnoj bruto plaći
= $100,00 \times 72,73\% = 72,73$ EUR

Prilikom prvog dijela isplate plaće, poslodavac je koristio umanjenje u iznosu od 89,29 eura. Nakon što je pri drugoj isplati utvrđen viši iznos ukupne bruto plaće, poslodavac ima pravo koristiti umanjenje u iznosu od 72,73 eura. Razlika od 16,56 eura predstavlja iznos umanjenja mjesečne osnovice koji je korišten iznad propisanog iznosa. Stoga, poslodavac „M“, budući da je pogrešno procijenio iznos drugog dijela bruto plaće, prilikom isplate te plaće povećava osnovicu za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje za iznos više korištenog umanjenja mjesečne osnovice. Mjesečna osnovica za obračun doprinosa za MO I. stup uvećava se za 16,56 eura te ukupno iznosi 316,56 eura (300,00 + 16,56).⁵¹

U nastavku je prikazan obračun doprinosa (tablica 6).

Tablica 6: Obračun doprinosa za svako razdoblje isplate

R.br.	Opis	Martin Martinović (Isplata 1.2.2024.)	Martin Martinović (Isplata 14.2.2024.)
1.	Mjesečna bruto plaća	500,00	300,00
2.	Mjesečna osnovica za obračun doprinosa	500,00	300,00
3.	Iznos umanjenja mjesečne osnovice za MO I. stup	89,29	-16,56
4.	Mjesečna osnovica za MO I. stup	410,71	316,56
5.	Doprinos za MO I. stup	82,14	63,31
6.	Doprinos za MO II. stup	0,00	0,00
7.	Ukupno doprinosi za MO	82,14	63,31
8.	Dohodak	417,86	236,69
9.	Osobni odbitak	417,86	142,14
10.	Porezna osnovica	0,00	94,55
12.	Porez	0,00	20,32
13.	Doprinos za ZO	82,50	49,50

Izvor: izrada autorice prema Porezna uprava-brošura (2024):
https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf

⁵¹ Porezna uprava-brošura (2024):
https://www.poreznauprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesečne_osnovice_primjeri_20231218.pdf (pristupljeno 17.7.2024.)

4.4. Doprinosi kod primitaka po osnovi radnog odnosa

Primjer 4: Obračun doprinosa za stalno zaposlenog radnika na puno radno vrijeme s plaćom 1.200,00 eura

Ana Horvat iz Splita zaposlena je na puno radno vrijeme kod poslodavca “XYZ d.o.o.” s bruto plaćom od 1.200,00 eura. Ana ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura i nema uzdržavanih članova obitelji. Također, nema beneficirani radni staž niti postotak invaliditeta kao HRVI.

Ana Horvat prima bruto plaću od 1.200,00 eura mjesečno. S obzirom na to da njezina bruto plaća prelazi 700 eura, ali ne doseže 1.300 eura, primjenjuje se umanjnje osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup. To umanjnje iznosi 50,00 eura, što smanjuje osnovicu za obračun doprinosa na 1.150,00 eura.

Doprinosi iz plaće uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Ana plaća 232,50 eura doprinosa iz plaće, što rezultira neto plaćom od 967,50 eura.

Osim doprinosa iz plaće, poslodavac je obvezan uplatiti doprinos za zdravstveno osiguranje, koji iznosi 16,5% bruto plaće, odnosno 198,00 eura. Ukupni doprinosi na plaću također iznose 198,00 eura.

Detaljni iznosi za ovaj primjer prikazani su u tablici 7 u nastavku.

Tablica 7: Obračun doprinosa kod stalno zaposlene osobe (Primjer 4)

<i>Opis</i>	<i>Iznos (€)</i>
<i>Bruto plaća</i>	1.200,00
<i>Umanjenje osnovice za obračun doprinosa za MIO I.</i>	50,00
<i>Osnovica za obračun doprinosa za MIO I.</i>	1.150,00
<i>Mirovinsko 1. stup</i>	172,50
<i>Mirovinsko 2. stup</i>	60,00
<i>Dohodak</i>	967,50
<i>Osobni odbitak</i>	560,00
<i>Porezna osnovica</i>	407,50
<i>Porez po nižoj stopi</i>	87,61
<i>Porez po višoj stopi</i>	0,00
<i>Porez ukupno</i>	87,61
<i>Neto</i>	879,89
<i>Bruto plaća</i>	1.200,00
<i>Doprinos za zdravstveno</i>	198,00
<i>Ukupni trošak plaće</i>	1.398,00

Izvor: izrada autorice

Primjer 5: Obračun doprinosa za stalno zaposlenog radnika na puno radno vrijeme s plaćom 1.500,00 eura

Ivan Ivić iz Splita zaposlen je na puno radno vrijeme kod poslodavca “XYZ d.o.o.” s bruto plaćom od 1.500,00 eura. Ivan ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura te ima dvoje djece kao uzdržavane članove. Ivan je osiguranik MO I. i II. stup i ima pravo na umanjeње mjesecne osnovice.

Ivan Ivić prima bruto plaću od 1.500,00 eura mjesečno. S obzirom na to da njegova bruto plaća prelazi 1.300 eura, nema pravo na umanjeње osnovice za obračun doprinosa.

Doprinosi iz plaće uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Ivan plaća 300,00 eura doprinosa iz plaće, što rezultira neto plaćom od 1.200,00 eura.

Osim doprinosa iz plaće, poslodavac je obavezan uplatiti doprinos za zdravstveno osiguranje, koji iznosi 16,5% bruto plaće, odnosno 247,50 eura. Ukupni doprinosi na plaću također iznose 247,50 eura.

Ukupni doprinosi na plaću, doprinosi iz plaće, te konačna neto plaća su prikazani u tablici 8.

Tablica 8:Obračun doprinosa kod stalno zaposlene osobe (Primjer 5)

<i>Opis</i>	<i>Iznos (€)</i>
<i>Bruto plaća</i>	1.500,00
<i>Umanjenje osnovice za obračun doprinosa za MIO I.</i>	0,00
<i>Osnovica za obračun doprinosa za MIO I.</i>	1.500,00
<i>Mirovinsko 1. stup</i>	225,00
<i>Mirovinsko 2. stup</i>	75,00
<i>Dohodak</i>	1.200,00
<i>Osobni odbitak</i>	560,00
<i>Porezna osnovica</i>	640,00
<i>Porez po nižoj stopi</i>	137,60
<i>Porez po višoj stopi</i>	0,00
<i>Porez ukupno</i>	137,60
<i>Neto</i>	1.062,40
<i>Bruto plaća</i>	1.500,00
<i>Doprinos za zdravstveno</i>	247,50
<i>Ukupni trošak plaće</i>	1.747,50

Izvor: izrada autorice

Ova dva primjeru prikazuju kako se obračun doprinosa razlikuje ovisno o visini plaće. U prvom primjeru, gdje je plaća između 700 i 1300 eura, dolazi do smanjenja osnovice za obračun doprinosa. Naime, osnovica se umanjuje prema formuli koja uzima u obzir razliku između plaće i maksimalnog iznosa od 1300 eura. S druge strane, u drugom primjeru, gdje je plaća 1500 eura, nema smanjenja osnovice jer iznos plaće prelazi granicu od 1300 eura, što rezultira punim obračunom doprinosa bez umanjenja.

Primjer 6: Obračun doprinosa za stalno zaposlenog radnika na nepuno radno vrijeme

Marko Markić iz Splita prima bruto plaću od 600,00 eura mjesečno za nepuno radno vrijeme. S obzirom na to da njegova bruto plaća iznosi manje od 700 eura, primjenjuje se fiksno umanjenje osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup, koje iznosi 300,00 eura. To umanjenje smanjuje osnovicu za obračun doprinosa na 300,00 eura.

Zakon o radu (dalje: ZOR) omogućuje i rad u nepunom radnom vremenu. Nepuno radno vrijeme odnosi se na zaposlenje gdje radnik radi manje sati tjedno u odnosu na puno radno vrijeme, što je obično 40 sati tjedno. Radnici na nepuno radno vrijeme mogu raditi različiti broj sati, ali su im prava i obveze, uključujući obračun doprinosa i drugih naknada, proporcionalni radnom vremenu u kojem su zaposleni.⁵²

Doprinosi iz plaće uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Marko plaća 75,00 eura doprinosa iz plaće, što rezultira neto plaćom od 525,00 eura.

Osim doprinosa iz plaće, poslodavac je obvezan uplatiti doprinos za zdravstveno osiguranje, koji iznosi 16,5% bruto plaće, odnosno 99,00 eura. Ukupni doprinosi na plaću također iznose 99,00 eura.

Ukupni doprinosi na plaću, doprinosi iz plaće, te konačna neto plaća su prikazani u tablici 9.

Tablica 9: Obračun doprinosa za stalno zaposlenog radnika na nepuno radno vrijeme (Primjer 6)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Mjesečna bruto plaća</i>	600,00
2.	<i>Umanjenje osnovice za MIO I. stup</i>	300,00
3.	<i>Osnovica za MIO I. stup</i>	300,00
4.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	45,00
5.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	30,00
6.	<i>Ukupno doprinosi iz plaće</i>	75,00
7.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	99,00
8.	<i>Ukupno doprinosi na plaću</i>	99,00

Izvor: izrada autorice

⁵² Zakon o radu, Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23, čl. 62 i 63

Primjer 7: Obračun doprinosa za radnika u slučaju prvog zaposlenja

Mateo Babić iz Splita zaposlen je na puno radno vrijeme kod poslodavca “JKL d.o.o.” s bruto plaćom od 1.100,00 eura. Mateo ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura i nema uzdržavanih članova obitelji. Mateo je osiguranik MO I. i II. stup i ima pravo na umanjenje mjesečne osnovice.

Također, Mateo je oslobođen plaćanja doprinosa na plaću (zdravstvenog osiguranja) jer mu je to prvo zaposlenje (njegov prethodni staž nije duži od 8 dana).⁵³

Mateo Babić prima bruto plaću od 1.100,00 eura mjesečno. S obzirom na to da mu je ovo prvo zaposlenje i da njegova bruto plaća prelazi 700 eura, ali ne doseže 1.300 eura, primjenjuje se umanjenje osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup. To umanjenje iznosi 100,00 eura, što smanjuje osnovicu za obračun doprinosa na 1.000,00 eura.

Doprinosi iz plaće uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Mateo plaća 205,00 eura, što rezultira neto plaćom od 895,00 eura.

Mateo je oslobođen plaćanja doprinosa na plaću (zdravstveno osiguranje) jer mu je to prvo zaposlenje, pa poslodavac ne plaća te doprinose za njega.

Detaljan izračun prikazan je u tablici 10.

⁵³ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 20. st. 2.

Tablica 10: Obračun doprinosa u slučaju prvog zaposlenja (Primjer 7)

<i>Opis</i>	<i>Iznos (€)</i>
<i>Ukupan trošak</i>	1.100,00
<i>Doprinos NA ukupno</i>	0,00
<i>Zdravstveno osiguranje</i>	0,00
<i>Bruto</i>	1.100,00
<i>Doprinos IZ ukupno</i>	205,00
<i>MIOI umanjenje osnovice</i>	100,00
<i>Mirovinski 1. stup</i>	150,00
<i>Mirovinski 2. stup</i>	55,00
<i>Dohodak</i>	895,00
<i>Osobni odbitak</i>	560,00
<i>Porez ukupno</i>	72,03
<i>Porez - niža stopa</i>	72,03
<i>Porez - viša stopa</i>	0,00
<i>Neto</i>	822,98

Izvor: izrada autorice

Svrha smanjenja doprinosa za osobu kojoj je to prvo zaposlenje je poticanje zapošljavanja mladih i osoba bez radnog iskustva. Smanjenjem doprinosa poslodavcima se olakšava financijsko opterećenje prilikom zapošljavanja novih radnika, čime se potiče njihova konkurentnost na tržištu rada. Time se želi smanjiti stopa nezaposlenosti među mladima i olakšati im ulazak u svijet rada, čime se doprinosi dugoročnom ekonomskom rastu i stabilnosti.

Primjer 8: Obračun doprinosa za radnika "mladu osobu"

Lana Lanić iz Splita zaposlena je na puno radno vrijeme kod poslodavca "MNO d.o.o." s bruto plaćom od 1.400,00 eura. Lana ima pravo na osobni odbitak od 500,00 eura i nema uzdržanih članova obitelji. Lana je osiguranik MO I. i II. stup, a budući da ima manje od 30 godina, poslodavac je oslobođen plaćanja doprinosa na plaću za prvih pet godina od dana zaposlenja.

Poslodavac koji s mladom osobom sklopi ugovor o radu na neodređeno vrijeme oslobođen je plaćanja doprinosa na plaću (zdravstveno osiguranje) za razdoblje od pet godina. Ova olakšica vrijedi za mlade osobe do 30 godina koje nisu prethodno bile zaposlene na neodređeno vrijeme kod istog poslodavca. Poslodavac je dužan obračunavati samo doprinose iz osnovice: 15% za

mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (I. stup) i 5% za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup).⁵⁴

Lana Lanić prima bruto plaću od 1.400,00 eura mjesečno. S obzirom na to da njezina bruto plaća prelazi 1.300 eura, nema pravo na umanj enje osnovice za obračun doprinosa.

Doprinosi iz plaće uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Lana plaća 280,00 eura doprinosa iz plaće, što rezultira neto plaćom od 1.120,00 eura.

Budući da je Lana mlađa od 30 godina i zaposlena je na neodređeno vrijeme, poslodavac je oslobođen plaćanja doprinosa na plaću (zdravstveno osiguranje) za prvih pet godina od dana zaposlenja. Stoga, poslodavac ne plaća te doprinose za Lanu.

U tablici 11 prikazan je detaljan obračun doprinosa za Lanu.

Tablica 11: Obračun doprinosa za radnika mladu osobu (Primjer 8)

<i>Opis</i>	<i>Iznos (€)</i>
<i>Ukupan trošak</i>	1.400,00
<i>Doprinos NA ukupno</i>	0,00
<i>Zdravstveno osiguranje</i>	0,00
<i>Bruto</i>	1.400,00
<i>Doprinos IZ ukupno</i>	280,00
<i>MIOI umanj enje osnovice</i>	0,00
<i>Mirovinski 1. stup</i>	210,00
<i>Mirovinski 2. stup</i>	70,00
<i>Dohodak</i>	1.120,00
<i>Osobni odbitak</i>	0,00
<i>Porez ukupno</i>	240,80
<i>Porez - niža stopa</i>	240,80
<i>Porez - viša stopa</i>	0,00
<i>Neto</i>	879,20

Izvor: izrada autorice

⁵⁴ E-građani <https://gov.hr/hr/pravo-na-oslobodjenje-od-placanja-doprinos-a-na-osnovicu-za-mladu-osobu/1388?lang=hr> (pristupljeno 20.7.2024.)

Primjer 9: Obračun doprinosa za izaslanog radnika

Marija Petrović iz Splita zaposlena je na puno radno vrijeme kod poslodavca “XYZ d.o.o.” s bruto plaćom od 2.500,00 eura. Poslodavac ju je izaslao na rad u inozemstvo. Marija ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura i nema uzdržanih članova obitelji. Marija je osiguranik MO I. i II. stup.

Marija Petrović prima bruto plaću od 2.500,00 eura mjesečno. Kao izaslanom radniku, njena osnovica za obračun doprinosa uvećava se za 20%, što čini 3.000,00 eura.⁵⁵

Doprinosi iz osnovice uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Marija plaća 600,00 eura doprinosa iz osnovice, što rezultira neto plaćom od 1.900,00 eura.

Doprinosi na osnovicu uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje (16,5%), što iznosi 495,00 eura. Ukupni doprinosi na osnovicu također iznose 495,00 eura.

Detaljan obračun prikazan je u tablici 12.

Tablica 12: Obračun doprinosa za izaslanog radnika (Primjer 9)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Mjesečna bruto plaća</i>	600,00
2.	<i>Umanjenje osnovice za MIO I. stup</i>	300,00
3.	<i>Osnovica za MIO I. stup</i>	300,00
4.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	45,00
5.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	30,00
6.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	99,00
7.	<i>Ukupno doprinosi na plaću</i>	99,00

Izvor: izrada autorice

⁵⁵ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 37.

Primjer 10: Obračun doprinosa za osobe zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi EU

Ivan Ivanović iz Splita zaposlen je kod poslodavca sa sjedištem u Njemačkoj, “ABC”, s bruto plaćom od 2.200,00 eura. Ivan ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura. Ivan je osiguranik MO I. i II. stup.

Prema propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti te prema ZOD-u, na Ivana se primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske. Dakle, na njega će biti primjenjeno sve isto kao i da ne postoji okolnost da je sjedište poslodavca u drugoj državi.⁵⁶

Doprinosi iz osnovice uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Ivan plaća 440,00 eura doprinosa iz osnovice, što rezultira neto plaćom od 1.760,00 eura.

Doprinosi na osnovicu uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje (16,5%), što iznosi 363,00 eura. Ukupni doprinosi na osnovicu također iznose 363,00 eura.

Detaljan obračun prikazan je u tablici 13.

⁵⁶ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 19a

Tablica 13: Obračun doprinosa za osobe zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi EU (Primjer 10)

<i>Opis</i>	<i>Iznos (€)</i>
<i>Ukupan trošak</i>	2.563,00
<i>Doprinos NA ukupno</i>	363,00
<i>Zdravstveno osiguranje</i>	363,00
<i>Bruto</i>	2.200,00
<i>Doprinos IZ ukupno</i>	440,00
<i>MIOI umanjenje osnovice</i>	0,00
<i>Mirovinski 1. stup</i>	330,00
<i>Mirovinski 2. stup</i>	110,00
<i>Dohodak</i>	1.760,00
<i>Osobni odbitak</i>	560,00
<i>Porez ukupno</i>	258,00
<i>Porez - niža stopa</i>	258,00
<i>Porez - viša stopa</i>	0,00
<i>Neto</i>	1.502,00

Izvor: izrada autorice

Primjer 11: Obračun doprinosa za radnike zaposlene u tuzemstvu kod poslodavca sa sjedištem u trećim državama

Ivana Kovačić iz Splita zaposlena je kod poslodavca sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, “ABD Inc.”, s bruto plaćom od 2.000,00 eura. Poslodavac nema registriranu podružnicu u Hrvatskoj, stoga je Ivana obveznik plaćanja doprinosa za osobno osiguranje. Ivana ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura. Ivana je osiguranik MO I. i II. stup.

Porezna uprava utvrđuje obvezu doprinosa rješenjem. Osnovica za obračun doprinosa je umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 1,0, što iznosi 1.832,00 eura.⁵⁷

Doprinosi iz osnovice uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Ivana plaća 366,40 eura doprinosa iz osnovice.

⁵⁷ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl.107.-109.

Doprinosi na osnovicu uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje (16,5%), što iznosi 302,28 eura. Ukupni doprinosi na osnovicu također iznose 302,28 eura.

Detaljan obračun prikazan je u tablici 14.

Tablica 14: Obračun doprinosa za radnike zaposlene u tuzemstvu kod poslodavca sa sjedištem u trećim državama (Primjer 11)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Mjesečna bruto plaća</i>	2.000,00
2.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	274,80
3.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	91,60
4.	<i>Ukupno doprinosi iz osnovice</i>	366,40
5.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	302,28
6.	<i>Ukupno doprinosi na osnovicu</i>	302,28

Izvor: izrada autorice

Primjer 12: Obračun doprinosa kada se primjenjuje najniža osnovica

Ponekad se može dogoditi da radnik primi plaću manju od najniže osnovice zbog specifičnih okolnosti, kao što su bolovanje, rad na nepuno radno vrijeme, ili druge izvanredne situacije. U takvim slučajevima (kako je ranije u radu već spomenuto) primjenjuje se zakonski propisana najniža osnovica za obračun doprinosa, koja trenutno iznosi 592,80 eura. To osigurava da su doprinosi plaćeni na minimalnu osnovicu, čak i kada je stvarna plaća niža zbog specifičnih okolnosti.⁵⁸

Ivan Ivić iz Splita zaposlen je kod poslodavca "AB d.o.o" s bruto plaćom od 500,00 eura. S obzirom na to da njegova bruto plaća ne doseže najnižu osnovicu od 592,80 eura, za obračun doprinosa koristi se najniža osnovica. Tomislav ima pravo na osobni odbitak od 400,00 eura i nema uzdržavanih članova obitelji. Tomislav je osiguranik MO I. i II. stup.

⁵⁸ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 39

Doprinosi iz osnovice uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Tomislav plaća 118,56 eura doprinosa iz osnovice, što rezultira neto plaćom od 381,44 eura.

Doprinosi na osnovicu uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje (16,5%), što iznosi 97,82 eura. Ukupni doprinosi na osnovicu također iznose 97,82 eura.

Detaljan obračun prikazan je u tablici 15.

Tablica 15: Obračun doprinosa kada se primjenjuje najniža osnovica (Primjer 12)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Mjesečna bruto plaća</i>	500,00
2.	<i>Najniža osnovica za obračun doprinosa</i>	592,80
3.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	88,92
4.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	29,64
5.	<i>Ukupno doprinosi iz osnovice</i>	118,56
6.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	97,82
7.	<i>Ukupno doprinosi na osnovicu</i>	97,82

Izvor: izrada autorice

Primjer 13: Obračun doprinosa kada se primjenjuje najviša osnovica

Ana Marić iz Splita zaposlena je na puno radno vrijeme kod poslodavca “AB d.o.o.” s bruto plaćom od 10.000,00 eura. Ana ima pravo na osobni odbitak od 560,00 eura i nema uzdržanih članova obitelji. Ana je osiguranik MO I. i II. stup.

S obzirom na to da njena bruto plaća prelazi najvišu mjesečnu osnovicu od 9.360,00 eura, za obračun doprinosa koristi se najviša osnovica.⁵⁹

⁵⁹ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 204.

Za izračun doprinosa, mirovinski doprinosi se računaju prema najvišoj osnovici, dok se zdravstveno osiguranje obračunava prema stvarnoj bruto plaći.

Doprinosi iz osnovice uključuju doprinos za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%). Ukupno, Ana plaća 1.872,00 eura doprinosa iz osnovice.

Doprinosi na osnovicu uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje (16,5%) obračunat na cijelu bruto plaću, što iznosi 1.650,00 eura.

Detaljan obračun prikazan je u tablici 16.

Tablica 16: Obračun doprinosa kada se primjenjuje najviša osnovica (Primjer 13)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Mjesečna bruto plaća</i>	10.000,00
2.	<i>Najviša osnovica za obračun doprinosa</i>	9.360,00
3.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	1.404,00
4.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	468,00
5.	<i>Ukupno doprinosi iz osnovice</i>	1.872,00
6.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	1.650,00
7.	<i>Ukupno doprinosi na osnovicu</i>	1.650,00

Izvor: izrada autorice

4.5. Doprinosi kod primitaka na osnovi stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa

U slučaju kada je radnik uključen u program stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa, obračun doprinosa računa se nešto drugačije nego kod zaposlenja pri kojemu se zasniva radni odnos.

U tom slučaju razlikuju se dvije situacije; kada osoba nema ranije evidentiran staž (ili ima manje od 8 dana evidentiranog staža) te kada osoba već ima od ranije evidentiran staž. U oba slučaja za osnovicu se uzima svota od 592,80 eura (ranije spominjana najniža osnovica).⁶⁰

Primjer 14: Obračun doprinosa za osobu koja nema evidentiran prethodni staž ili ima najviše 8 dana staža iz drugog dohotka

Petar Horvat iz Splita uključen je u program stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa. Njegova osnovica za obračun doprinosa iznosi 592,80 eura, jer nema evidentiran prethodni staž ili ima najviše 8 dana staža iz drugog dohotka.^{61,62}

Njegova osnovica za obračun doprinosa iznosi 592,80 eura. Plaća doprinose za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%), ali ne plaća doprinos za zdravstveno osiguranje. Ukupni doprinosi iz osnovice iznose 118,56 eura.

Tablica 17: Obračun doprinosa za osobu koja nema evidentiran prethodni staž ili ima najviše 8 dana staža iz drugog dohotka (Primjer 14)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Osnovica za obračun doprinosa</i>	592,80
2.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	88,92
3.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	29,64
4.	<i>Ukupno doprinosi iz osnovice</i>	118,56
5.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	0,00
6.	<i>Ukupno doprinosi na osnovicu</i>	0,00

Izvor: izrada autorice

⁶⁰ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 44 i čl. 118.

⁶¹ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 42.- 44.

⁶² Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 20. st. 2.

Primjer 15: Obračun doprinosa za osobu koja ima prethodni staž duži od 8 dana iz drugog dohotka

Ana Petrović iz Splita uključena je u program stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa. Njena osnovica za obračun doprinosa iznosi 592,80 eura, jer ima prethodni staž duži od 8 dana iz drugog dohotka.⁶³

Njena osnovica za obračun doprinosa iznosi 592,80 eura. Plaća doprinose za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%), kao i doprinos za zdravstveno osiguranje (16,5%). Ukupni doprinosi iz osnovice iznose 118,56 eura, a doprinosi na osnovicu 97,81 eura.

Tablica 18: Obračun doprinosa za osobu koja ima prethodni staž duži od 8 dana iz drugog dohotka (Primjer 15)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Osnovica za obračun doprinosa</i>	592,80
2.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	88,92
3.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	29,64
4.	<i>Ukupno doprinosi iz osnovice</i>	118,56
5.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	97,81
6.	<i>Ukupno doprinosi na osnovicu</i>	97,81

Izvor: izrada autorice

4.6. Doprinosi kod primitaka na osnovi produženog mirovinskog osiguranja

Primjer 16: Obračun doprinosa za stalnog sezonskog radnika

“Stalni sezonski radnik” je osoba koja je zaposlena temeljem ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove, te ima pravo na produženo mirovinsko osiguranje. Ovi

⁶³ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 42.-44.

radnici moraju raditi najmanje šest mjeseci kod istog poslodavca i biti angažirani najmanje jednu sezonu. Nakon prestanka ugovora, mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć do šest mjeseci, uz uvjet da im Hrvatski zavod za zapošljavanje odobri i sufinancira troškove produženog mirovinskog osiguranja. Poslodavac je dužan ponuditi ponovno zaposlenje za iduću sezonu, čime se osigurava kontinuitet zaposlenja za sezonske radnike.⁶⁴

Marko Jurić iz Splita zaposlen je kao stalni sezonski radnik. Njegova osnovica za obračun doprinosa iznosi 592,80 eura.⁶⁵

Njegova osnovica za obračun doprinosa iznosi 592,80 eura. Plaća doprinose za MO I. stup (15%) i MO II. stup (5%), ali ne plaća doprinos za zdravstveno osiguranje. Ukupni doprinosi iz osnovice iznose 118,56 eura.

Tablica 19: Obračun doprinosa za stalnog sezonskog radnika (Primjer 16)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Osnovica za obračun doprinosa</i>	592,80
2.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	88,92
3.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	29,64
4.	<i>Ukupno doprinosi iz osnovice</i>	118,56
5.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	0,00
6.	<i>Ukupno doprinosi na osnovicu</i>	0,00

Izvor: izrada autorice

Uz sve ovo, kod obračuna doprinosa treba spomenuti i utjecaj beneficiranog radnog staža. Naime, radna mjesta i zanimanja s beneficiranim radnim stažem utvrđena su Zakonom o stažu osiguranja s povećanim trajanjem. Osim standardnih doprinosa za mirovinsko osiguranje,

⁶⁴ Ius info <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/sezonsko-zaposljavanje-46465> (18.7.2024.)

⁶⁵ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 126.-129.

poslodavac za radnike s beneficiranim stažem mora plaćati dodatni doprinos na plaću, koji se obračunava na istu osnovicu kao i redovni doprinosi. Ovaj dodatni doprinos ne primjenjuje se na druge dohotke. Doprinos za beneficirani staž, gdje se svaki 12 mjeseci efektivnog rada računa kao više mjeseci, raspoređuje se na I. i II. stup prema čl. 13. st. 1. ZOD-a kako je prikazano na slici 8.

Slika 6: Beneficirani radni staž

Za radnike kojima se za 12 mjeseci staž računa kao:	Stopa doprinosa za radnike u I. stupu	Stopa doprinosa za radnike u I. i u II. stupu		
		I. stup	II. stup	Ukupno
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %	17,58 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %	11,28 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %	7,84 %
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %	4,86 %

Izvor: RRIF brošura

https://www.rrif.hr/II_PLACE_OSNOVICE_OBRACUN_POREZA_NA_DOHODAK_DOPRIN-23007C.pdf

(pristupljeno 21.7.2024.)

U nastavku je u tablicama 20 i 21 ukratko prikazan način obračuna doprinosa za svaki od ranije navedenih primjera.

Tablica 20: Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti 1

Red. br.	Osnova osiguranja	Faktor	Osnovica	Doprinos za mirovinsko osiguranje		Doprinos za zdravstveno osiguranje		Ukupno mjesečno	Dospijeće plaćanja
				stopa	svota	stopa	svota		
1.	RADNI ODNOS								
	Puno i nepuno radno vrijeme	–	Ugovorena plaća (čl. 21. Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	prema plaći	16,5 %	prema plaći		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Prvo zaposlenje (prethodni staž najviše 8 dana) oslobođenje od doprinosa na plaću 1 godinu)	–	Ugovorena plaća (čl. 20. st. Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	prema plaći	0,00	0,00		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Mlade osobe - do 30 godina starosti, zaposlene na neodređeno- poslodavci su oslobođeni plaćanja doprinosa na plaću 5 godina od dana zaposlenja	–	Ugovorena plaća (čl. 20. st. Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	prema plaći	0,00	0,00		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Izaslani radnici	–	Ugovorena plaća uvećana za 20 % (čl. 37. Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	prema osnovici	16,5 %	prema osnovici		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Osobe zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi: – EU	–	Ugovorena plaća (čl. 19. a Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	prema plaći	16,5 %	prema plaći		najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Osobe zaposlene u tuzemstvu kod poslodavca sa sjedištem u trećim državama	1,00 čl. 109. Zakona	Prosječna plaća 1.560,00 €	15 % I. st. 5 % II. st.	prema osnovici	16,5 %	prema osnovici		do 15. u mjesecu za prethodni -prema rješenju Porezne uprave

Izvor: RRIF brošura

https://www.rrif.hr/II_PLACE_OSNOVICE_OBRACUN_POREZA_NA_DOHODAK_DOPRIN-23007C.pdf

(pristupljeno 21.7.2024.)

Tablica 21: Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti 2

Red. br.	Osnova osiguranja	Faktor	Osnovica	Doprinos za mirovinsko osiguranje		Doprinos za zdravstveno osiguranje		Ukupno mjesečno	Dospijeće plaćanja
				stopa	svota	stopa	svota		
	Plaća veća od najviše mjesečne osnovice (ograničenje za plaćanje doprinosa za MO I. i II. stup)	6,00 čl. 204. Zakona	9.360,00 €	15 % I. st. 5 % II. st.	prema osnovici	16,5 %	prema plaći		kod isplate a najkasnije do kraja mjesec a za prethodni
	Izabrane i imenovane osobe na javne dužnosti	–	Ugovorena plaća (čl. 30. Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	prema plaći	16,5 %	prema plaći		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Njegovatelj HRVI	–	Ugovorena plaća (čl. 53. Zakona)	15 % I. st. 5 % II. st.	Prema plaći	16,5 %	prema plaći		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
	Umirovljenik u radnom odnosu prema čl. 99. Zakona o mirovinskom osiguranju	čl. 99. Zakona o mirov. osig.	Ugovorena plaća (čl. 21. Zakona)	20 % I. st.	prema plaći	16,5 %	prema plaći		kod isplate a najkasnije do kraja mjeseca za prethodni
2.	STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA								
	osobe koje nemaju evidentiran prethodni staž u MO ili imaju najviše 8 dana s osnove drugog dohotka (čl. 7. t. 31.)	0,38 čl. 44. Zakona	592,80 €	15 % I. st. 5 % II. st.	88,92 29,64	0,00	0,00	118,56	do 15. dana u mjesecu za prethodni
	osobe koje imaju prethodni staž duži od 8 dana s osnove drugog dohotka	0,38 čl. 44. Zakona	592,80 €	15 % I. st. 5 % II. st.	88,92 29,64	16,5 %	97,81	216,37	do 15. dana u mjesecu za prethodni
3.	PRODUŽENO MIROVINSKO OSIGURANJE								
	– stalni sezonski radnik – osobe nakon prekida radnog odnosa	0,38 čl. 118. Zakona	592,80 €	15 % I. st. 5 % II. st.	88,92 29,64	0,00	0,00	118,56	do 15. u mjesecu za prethodni prema rješenju PU

Izvor: RRIF brošura

https://www.rrif.hr/II_PLACE_OSNOVICE_OBRACUN_POREZA_NA_DOHODAK_DOPRIN-23007C.pdf
(pristupljeno 21.7.2024.)

Pregled uplatnih računa doprinosa iz i na plaće i porez na dohodak od nesamostalnog rada dostupan je u prilogu 2.

5. Obračun doprinosa kod drugog dohotka

Kako je ranije u radu navedeno, drugi dohodak predstavlja razliku između primitka i pripadajućih izdataka, a ostvaruje se po osnovi primitaka koji nisu obuhvaćeni dohotkom od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine, imovinskih prava ili kapitala. Primicima prema drugom dohotku smatraju se primjerice autorske naknade, primici članova uprava i nadzornih odbora, te primici za povremene poslove kao što su sportske aktivnosti. Porezni obveznik plaća doprinose za mirovinsko osiguranje i zdravstveno osiguranje, ovisno o vrsti primitka i statusu osiguranika.⁶⁶⁶⁷

Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti obračunava se po stopi od 10% za osobe koje su osiguranici samo u tom sustavu, a po stopi od 7,5% za osobe koje su osiguranici i u sustavu individualne kapitalizirane štednje. Doprinos za zdravstveno osiguranje obračunava se po stopi od 7,5%, dok se doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje obračunava po stopi od 2,5%. Obveznik doprinosa iz osnovice je primatelj, dok je obveznik doprinosa na osnovicu isplatitelj primitka, koji je također obveznik obračunavanja i plaćanja svih doprinosa. Iznimno, prema primitku koji se ostvaruje neposredno iz inozemstva ili od fizičke osobe koja nije poslovni subjekt, primatelj primitka je obveznik doprinosa te obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa.⁶⁸

⁶⁶ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, čl.39.

⁶⁷ RRIF članak <https://www.rrif.hr/clanakfull-20764/> (20.7.2024.)

⁶⁸ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 228-229

Slika 7: Obračun doprinosa kod drugog dohotka

Red. br.	OPIS
1.	Bruto-svota drugog dohotka
2.	Doprinos za mirovinsko 10 % I. stup 7,5 % II. stup 2,5 %
3.	Porezna osnovica (red. br. 1 - 2)
4.	Porez 20 %
5.	Priraz (red. br. 4 x stopa priraza)
6.	Ukupno porez i priraz (red. br. 4 + 5)
7.	Neto (red. br. 1 - 2 - 6)
8.	Doprinos za zdr. osig 7,5 %
9.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 8)

Izvor: RRIF <https://www.rrif.hr/clanakfull-20764/> (pristupljeno 20.7.2024.)

Doprinosi kod drugog dohotka obračunavaju se iz osnovice i na osnovicu prema pojedinačnoj osnovici. Doprinosi iz osnovice uključuju doprinos za mirovinsko osiguranje i doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za osiguranika tog osiguranja), dok doprinosi na osnovicu uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje. Doprinosi obračunane iz osnovice isplatitelj primitka obustavlja od primitka i plaća u ime i u korist osiguranika, dok doprinosi obračunane na osnovicu isplatitelj primitka plaća u svoje ime, a u korist osiguranika. Doprinosi se obračunavaju s obračunom primitaka i dospijevaju na naplatu istodobno s isplatom primitka. Iznimno, prema primitku ostvarenog iz inozemstva, doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu u roku od trideset dana od dana kada je primitak ostvaren, a prema primitku koji se daje u naravi ili u pravu doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi iza mjeseca u kojem je izvršeno davanje, odnosno korišteno

pravo. Nije svaki primitak koji se smatra drugim dohotkom podložan obračunu i uplati doprinosa jer postoje slučajevi kada isplatitelji takvih primitaka nisu obvezni obračunavati doprinose.⁶⁹

Ti slučajevi su:

1. nagrada za rad učeniku, odnosno nagrada redovitom studentu za vrijeme praktičnog rada i naukovanja,
2. primitak za rad učenika, odnosno studenta preko posrednika pri zapošljavanju učenika i redovitih studenata,
3. stipendija učeniku odnosno studentu,
4. športska stipendija,
5. potpora obitelji za slučaj smrti radnika,
6. potpora za školovanje djetetu bivšeg radnika ili poginulog branitelja iz Domovinskog rata do petnaeste godine života, odnosno do završetka osmogodišnjeg školovanja,
7. stalna mjesečna nagrada koja se isplaćuje članu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, sukladno posebnom propisu,
8. naknada športskom sucu i delegatu,
9. novčane pomoći i pomoći u naravi što ih, na temelju odredaba svojih općih akata, isplaćuju ili daju općina, grad, županija i Grad Zagreb u svrhu zaštite majčinstva, roditeljske njege novorođenog djeteta, podizanja i odgoja djeteta a koje su namijenjene roditelju ili drugoj osobi koja se brine o djetetu, sukladno posebnom propisu,
10. primitak za rad osobe mlađe od 15 godina života,
11. renta koju bivši poslodavac isplaćuje po sudskoj presudi članu obitelji bivšeg radnika,
12. novčana naknada koju mobiliziranom a nezaposlenom građaninu isplaćuje tijelo koje je naložilo mobilizaciju, sukladno posebnom propisu
13. drugi dohodak utvrđen po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena

⁶⁹ Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 228-229

14. nagrada za dobro obavljenju uslugu (napojnica).⁷⁰

Primjer 17: Obračun drugog dohotka koji je oslobođen plaćanja doprinosa

Marija Marić, studentica, primila je stipendiju u iznosu od 200 eura za svoje redovno školovanje. Prema zakonu, stipendije za redovno školovanje oslobođene su plaćanja doprinosa, što znači da Ivana ne mora platiti doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje na iznos stipendije. Ivana zadržava cjelokupni iznos stipendije od 200 eura kako je prikazano u tablici 22.

Tablica 22: Obračun drugog dohotka koji je oslobođen plaćanja doprinosa (Primjer 17)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Ukupni primitak</i>	200,00
2.	<i>Doprinos za MIO I. stup</i>	0,00
3.	<i>Doprinos za MIO II. stup</i>	0,00
4.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje</i>	0,00
5.	<i>Ukupno doprinosi</i>	0,00

Izvor: izrada autorice

Primjer 18: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi ugovora o djelu

Ugovor o djelu sklapa se za obavljanje specifičnog posla ili zadatka, temeljen na rezultatu rada, a ne na trajnom radnom odnosu. Osoba koja obavlja posao nije vezana radnim vremenom ili mjestom rada, već je bitno samo izvršenje ugovorenog zadatka. Ugovor o djelu ne podliježe pravima i obvezama iz radnog odnosa, kao što su plaćeni godišnji odmor, bolovanje ili otpremnina. Osobe angažirane po ugovoru o djelu ne smatraju se radnicima u smislu radnog prava, već izvođačima radova.⁷¹

⁷⁰ Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23, čl. 209. st. 1.

⁷¹ Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike <https://uznr.mrms.hr/ugovor-o-radu-i-ugovor-o-djelu/> (21.7.2024.)

Marko Markić sklopio je ugovor o djelu s tvrtkom “AB d.o.o.” s bruto iznosom od 1.100,00 eura. Nakon obračuna doprinosa za MIO I. stup (7,5%), MIO II. stup (2,5%) i zdravstveno osiguranje (7,5%), ukupni doprinosi iz osnovice iznose 192.5 eura. Kod ugovora o djelu nema paušalnog izdatka.⁷²

Tablica 23: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi ugovora o djelu (Primjer 18)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Bruto iznos primitka</i>	1100.0
2.	<i>Paušalni izdatak (0%)</i>	0.0
3.	<i>Osnovica za doprinos</i>	1100.0
4.	<i>Doprinos za MIO I. stup (7.5%)</i>	82.5
5.	<i>Doprinos za MIO II. stup (2.5%)</i>	27.5
6.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje (7.5%)</i>	82.5
7.	<i>Ukupno doprinosi</i>	192.5

Izvor: izrada autorice

Primjer 19: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi autorskog honorara

Ana Anić primila je autorski honorar za napisanu knjigu u iznosu od 1.250,00 eura. Nakon primjene paušalnog izdatka od 30%, osnovica za doprinos iznosi 875,00 eura. Na tu osnovicu obračunavaju se doprinosi za MIO I. stup (7,5%) koje iznosi 66.62 eura, MIO II. stup (2,5%) koje iznosi 21,88 eura i zdravstveno osiguranje (7,5%) koje iznosi 66.63 eura.⁷³

⁷² Teb poslovno savjetovanje <https://www.teb.hr/novosti/2023/drugi-dohodak-ugovor-o-djelu/> (21.7.2024.)

⁷³ RRIF članak <https://www.rrif.hr/clanakfull-20764/>

Tablica 24: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi autorskog honorara (primjer 19)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Bruto iznos primitka</i>	1250.0
2.	<i>Paušalni izdatak (30%)</i>	375.0
3.	<i>Osnovica za doprinos</i>	875.0
4.	<i>Doprinos za MIO I. stup (7.5%)</i>	65.625
5.	<i>Doprinos za MIO II. stup (2.5%)</i>	21.875
6.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje (7.5%)</i>	65.625

Izvor: izrada autorice

Primjer 20: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi autorskog honorara za umjetničko djelo

Ana Ladić primila je autorski honorar u iznosu od 1.200,00 eura za umjetničko djelo. Nakon primjene paušalnog izdatka od 55%, osnovica za doprinose iznosi 540,00 eura. Na tu osnovicu obračunavaju se doprinosi za MIO I. stup (7,5%), MIO II. stup (2,5%) i zdravstveno osiguranje (7,5%), ukupno 94,50 eura.⁷⁴

⁷⁴ RRIF članak <https://www.rrif.hr/clanakfull-20764/> (22.7.2024.)

Tablica 25: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi autorskog honorara za umjetničko djelo (primjer 20)

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos (EUR)</i>
1.	<i>Bruto iznos primitka</i>	1.200,00
2.	<i>Paušalni izdatak (55%)</i>	660,00
3.	<i>Osnovica za doprinos</i>	540,00
4.	<i>Doprinos za MIO I. stup (7.5%)</i>	40,50
5.	<i>Doprinos za MIO II. stup (2.5%)</i>	13,50
6.	<i>Doprinos za zdravstveno osiguranje (7.5%)</i>	40,50

Izvor: izrada autorice

U prilogu 1 prikazani su koeficijenti za preračunavanje neto svote drugog dohotka u bruto svotu. U prilogu 3 dostupan je pregled uplatnih računa za doprinose i porez na dohodak od drugog dohotka.

Zaključak

Zakonski okvir koji regulira obračun doprinosa za dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak ključan je za pravilno funkcioniranje sustava socijalne sigurnosti. Dohodak od nesamostalnog rada obuhvaća bruto iznos plaće iz kojeg se obračunavaju doprinosi za mirovinsko osiguranje (I. stup i II. stup) te doprinosi za zdravstveno osiguranje. Poslodavac je dužan obračunati i uplatiti doprinose za mirovinsko osiguranje iz plaće radnika (15% za I. stup i 5% za II. stup) te doprinose na plaću za zdravstveno osiguranje (16,5%). Kod drugog dohotka, doprinosi se obračunavaju na osnovicu koja je smanjena za propisane izdatke. U tom slučaju, doprinos za mirovinsko osiguranje iznosi 10% za osobe koje su osigurane samo u I. stupu, dok osobe koje su osigurane i u I. i u II. stupu plaćaju 7,5% za I. stup i 2,5% za II. stup. Doprinos za zdravstveno osiguranje iznosi 7,5%.

Kroz rad su obrađeni različiti aspekti obračuna doprinosa, uključujući specifične situacije poput prvog zaposlenja (pri čemu tada postoji oslobođenje od plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje), rada u nepuno radno vrijeme, obračuna kod izaslanih radnika (u kojem slučaju se osnovica za obračun povećava za 20 %), obračuna doprinosa za mladu osobu (kada je poslodavac oslobođen plaćanja doprinosa na plaću za prvih pet godina od dana zaposlenja), obračun doprinosa za osobe zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi EU i slično.

Posebno su istaknute zakonodavne promjene iz 2023. godine koje su uvele umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje u I. stupu. Ovo umanjenje primjenjuje se na plaće do 1.300 eura, pri čemu se osnovica smanjuje za fiksni iznos od 300 eura za plaće do 700 eura, a za plaće između 700 i 1.300 eura, smanjenje se računa po formuli koja uzima u obzir razliku između osnovice i maksimalnog iznosa.

Kroz analizu i primjere, cilj rada je doprinijeti boljem razumijevanju i primjeni zakonskih odredbi, što je ključno za osiguranje učinkovitosti u sustavu socijalne sigurnosti. Ovaj rad može poslužiti kao koristan vodič za osobe koji se bave obračunom doprinosa, pružajući im informacije kroz primjere potrebne za pravilno i zakonito upravljanje obvezama.

Popis literature

Knjige i radovi:

1. Bobanac, N. (2020), *Specifičnosti kod obračuna doprinosa kod dohotka od nesamostalnog rada*. Specijalistički diplomski stručni. Split: Sveučilište u Splitu
2. Buljan Barbača, D. (2018). *Upravljanje osobnim financijama*. Sveučilišni odjel za stručne studije. Split: Sveučilište u Splitu
3. Mladineo, I., Miletić, M., (2018), *Obvezni doprinosi*, Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije
4. Rešetar, P. (2022.), *Analiza dohotka od nesamostalnog rada u razdoblju od 2010. do 2021. godine*, Specijalistički završni rad. Zaprešić: Veleučilište s pravom javnosti Baltazar

Propisi:

1. Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu, Narodne novine br. 84/08., 152/08., 94/09., 18/11., 22/12., 144/12., 148/13., 41/14., 143/14., 115/16., 106/18. i 114/23
2. Zakon o doprinosima, Narodne novine br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23
3. Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23
4. Zakon o radu, Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23

Web-izvori:

1. E-građani informacije i usluge <https://gov.hr/hr/pravo-na-oslobodjenje-od-placanja-doprinos-a-na-osnovicu-za-mladu-osobu/1388?lang=hr>
2. Ius-info portal (2021) <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/sezonsko-zaposljavanje-46465>
3. Brošura RRIF-a (2024) https://www.rrif.hr/II_PLACE_OSNOVICE_OBRACUN_POREZA_NA_DOHODAK_DOPRIN-23007C.pdf

4. Dopunsko zdravstveno osiguranje <https://dzo.hzzo.hr/najcesca-pitanja>
5. RRIF <https://www.rrif.hr/clanakfull-20764/>
6. Web-stranica ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2023) <https://uznr.mrms.hr/ugovor-o-radu-i-ugovor-o-djelu/>
7. Teb poslovno savjetovanje (2023) <https://www.teb.hr/novosti/2023/drugi-dohodak-ugovor-o-djelu/>
8. Moj bankar.hr <https://www.moj-bankar.hr/Kazalo/D/Dohodak>
9. Minimax.hr <https://www.minimax.hr/hr-hr/sto-se-promijenilo-u-placama-s-1-sijecnja-2024-godine>
10. Porezna uprava-brošura (2024): https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Brosura_umanjenje_mjesecne_osnovice_primjeri_20231218.pdf
11. Moja socijalna sigurnost.hr <https://mss.gov.hr/kapitalizirana-stednja-ii-i-iii-stup/dobrovoljna-mirovinska-stednja-iii-stup/153>

Popis ilustracija

Tablica 1: Doprinosi na plaću/iz plaće.....	18
Tablica 2: Obračun doprinosa uz umanjenje osnovice	23
Tablica 3: Obračun plaće kod svakog poslodavca (B,C,D)	24
Tablica 4: Obračun doprinosa kod svakog poslodavca (B,C,D).....	25
Tablica 5: Obračun doprinosa za svako razdoblje isplate	29
Tablica 6: Obračun doprinosa kod stalno zaposlene osobe (Primjer 4).....	31
Tablica 7:Obračun doprinosa kod stalno zaposlene osobe (Primjer 5).....	32
Tablica 8: Obračun doprinosa za stalno zaposlenog radnika na nepuno radno vrijeme (Primjer 6)	33
Tablica 9: Obračun doprinosa u slučaju prvog zaposlenja (Primjer 7).....	35
Tablica 10: Obračun doprinosa za radnika mladu osobu (Primjer 8)	36
Tablica 11: Obračun doprinosa za izaslanog radnika (Primjer 9).....	37
Tablica 12: Obračun doprinosa za osobe zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi EU (Primjer 10).....	39
Tablica 13: Obračun doprinosa za radnike zaposlene u tuzemstvu kod poslodavca sa sjedištem u trećim državama (Primjer 11)	40
Tablica 14: Obračun doprinosa kada se primjenjuje najniža osnovica (Primjer 12)	41
Tablica 15: Obračun doprinosa kada se primjenjuje najviša osnovica(Primjer 13).....	42
Tablica 16: Obračun doprinosa za osobu koja nema evidentiran prethodni staž ili ima najviše 8 dana staža iz drugog dohotka (Primjer 14)	43
Tablica 17: Obračun doprinosa za osobu koja ima prethodni staž duži od 8 dana iz drugog dohotka (Primjer 15).....	44
Tablica 18: Obračun doprinosa za stalnog sezonskog radnika (Primjer 16).....	45
Tablica 19: Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti 1	47
Tablica 20: Obračun doprinosa kod dohotka od nesamostalne djelatnosti 2	48
Tablica 21: Obračun drugog dohotka koji je oslobođen plaćanja doprinosa (Primjer 17)	52
Tablica 22: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi ugovora o djelu (Primjer 18)	53
Tablica 23: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi autorskog honorara (primjer 19)	54

Tablica 24: Obračun doprinosa kod drugog dohotka po osnovi autorskog honorara za umjetničko djelo (primjer 20)	55
Slika 1: JOPPD obrazac-isplata plaće poslodavca "A"	23
Slika 2: JOPPD izvješće-poslodavac "B"	26
Slika 3: JOPPD izvješće-poslodavac "C"	26
Slika 4: JOPPD izvješće-poslodavac "D"	27

Prilozi

Prilog 1: Koeficijenti za preračunavanje neto svote drugog dohotka u bruto svotu

STOPE PRIREZA	KOEFICIJENT PRIREZA	STOPA POREZA UVEĆANA ZA PRIREZ	UGOVOR O DJELU, DRUGI DOHODAK U NARAVI I SL.	AUTORSKI HONORAR	AUTORSKI HONORAR UMJETNIKA	DRUGI DOHODAK BEZ DOPRINOSA
(pr)	(kpr)	20xkpr (ppr)	Koeficijent NETO-BRUTO (Kppr)	Koeficijent NETO-BRUTO (kppr)	Koeficijent NETO-BRUTO (kppr)	Koeficijent NETO-BRUTO (kppr)
1	2	3	4	5	6	7
0	0	20,0	1,3888888889	1,2437810945	1,1441647597	1,2500000000
1	1,01	20,2	1,3923698134	1,2457333632	1,1452261249	1,2531328321
2	1,02	20,4	1,3958682300	1,2476917702	1,1462894610	1,2562814070
3	1,03	20,6	1,3993842709	1,2496563445	1,1473547736	1,2594458438
4	1,04	20,8	1,4029180696	1,2516271152	1,1484220681	1,2626262626
5	1,05	21,0	1,4064697609	1,2536041118	1,1494913501	1,2658227848
6	1,06	21,2	1,4100394811	1,2555873638	1,1505626251	1,2690355330
6,25	1,0625	21,3	1,4109347443	1,2560841576	1,1508307560	1,2698412698
6,5	1,065	21,3	1,4118311450	1,2565813448	1,1510990118	1,2706480305
7	1,07	21,4	1,4136273678	1,2575769008	1,1516358988	1,2722646310
7,5	1,075	21,5	1,4154281670	1,2585740356	1,1521732869	1,2738853503
8	1,08	21,6	1,4172335601	1,2595727529	1,1527111767	1,2755102041
9	1,09	21,8	1,4208581984	1,2615749502	1,1537884644	1,2787723785
10	1,1	22,0	1,4245014245	1,2635835229	1,1548677676	1,2820512821
12	1,12	22,4	1,4318442153	1,2676199168	1,1570324432	1,2886597938
13	1,13	22,6	1,4355440712	1,2696477997	1,1581178269	1,2919896641
14	1,14	22,8	1,4392630973	1,2716821812	1,1592052489	1,2953367876
15	1,15	23,0	1,4430014430	1,2737230926	1,1602947149	1,2987012987
18	1,18	23,6	1,4543339151	1,2798853223	1,1635754346	1,3089005236

Prilog 2: Pregled uplatnih računa doprinosa iz i na plaće i porez na dohodak od nesamostalnog rada

Naziv doprinosa/poreza	IBAN primatelja	Model	Poziv na broj primatelja		
Osobna primanja (PLAĆA) zaposlenika – doprinosi**					
Doprinos za mirovinsko osiguranje – na temelju generacijske solidarnosti (20 % ili 15 %)	HR1210010051863000160	HR68	8168	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (5 %)	HR7610010051700036001	HR68	2283	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje (16,5 %)	HR6510010051550100001	HR68	8486	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu temeljem radnog odnosa (0,5 %)*	HR6510010051550100001	HR68	8630	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Doprinos za zapošljavanje (1,6 % ili 1,7 %)*	HR1210010051863000160	HR68	8753	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Osobna primanja (plaća) zaposlenika – doprinosi za beneficirani radni staž					
Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje – za osiguranike kojima se staž mirovinskog osiguranja računa s povećanim trajanjem	HR1210010051863000160	HR68	8192	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje – za osiguranike kojima se staž računa s povećanim trajanjem	HR7610010051700036001	HR68	2321	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Doprinosi za službeni put, službeni boravak, izaslanje u inozemstvo zaposlenika					
Posebni doprinos za korištenje zdravstvenom zaštitom u inozemstvu	HR6510010051550100001	HR68	8508	– OIB (isplatelj doprinosa)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Porez na dodatak OD NESAMOSTALNOG RADA (PLAĆE)					
Plaća radnika, poduzetnička plaća i ostali dohodak od nesamostalnog rada	IBAN grada/općine prema prebivalištu obrtnika.	HR68	1880	– OIB (isplatelj dohotka)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)
Isplata dohotka od nesamostalnog rada- mirovine oporezive u RH					
Porez na dohodak od nesamostalnog rada – MIROVINE	IBAN grada/općine prema prebivalištu primatelja mirovine	HR68	1899	– OIB (isplatelj poreza, tj. obveznika uplate poreza)	– oznaka izvješća JOPPD-a (GGXXX)

Prilog 3: Pregled uplatnih računa doprinosa i porez na dohodak od drugog dohotka

Porez i prerez na dohodak	Propisani uplatni račun na porez na dohodak prema gradu /općini prebivališta ili uobičajenog boravišta poreznog obveznika <i>(iznimno za nerezidente prema sjedištu Isplatitelja)</i>	HR68	1945 – OIB (isplatitelja) – JOPPD
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (I. stup)	HR12 1001 0051 8630 0016 0	HR68	8176 – OIB (isplatitelja) – JOPPD
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup)	HR76 1001 0051 7000 3600 1	HR68	2291 – OIB (isplatitelja) – JOPPD
Doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje	HR65 1001 0051 5501 0000 1	HR68	8540 – OIB (isplatitelja) – JOPPD
ZA ISPLATU NETO-SVOTE			
Neto svota za isplatu	Žiro račun osobe		
Poziv na broj platitelja	HR67 OIB isplatitelja – oznaka JOPPD – 8 (s doprinosima) ili – 15 (samo za isplate oslobođene doprinosa)		
Poziv na broj primatelja	HR69 40002 – OIB (isplatitelja) – oznaka osobnog primanja		
Oznaka osobnog primanja: 130 – ugovor o djelu i autorski honorar			
160 – naknada članovima upravnog vijeća, skupština i nadzornih odbora			
399 – ostali primici koji se isplaćuju kao drugi dohodak			